

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

№ 35 (1490) 1978 RUGPJŪTIS-AUGUST 31

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

25 ct.

Labanakt viršūnėm?

Lietuvoje ir išeivijoje esame įpratę žiūrėti į visuomenines bei politines viršūnes kaip į autoritetingus centrus, inspirovančius, veikiančius visuomenės gyvenimą. Kai iškyla kuri deganti problema, visų akys nukrypsta į viršūnes, laukdamos jų balso, informacijos, gairių, nurodymų, paskatų, nes paprastam piliečiui neįmanoma viską sekti ir orientuotis. Tai natūralus polinkis ne tik išeivinio mūsų gyvenimo, bet ir aplamai daugiau ar mažiau organizuoto gyvenimo. Pvz. kai savo laiką iškišo gana aštrus ryšių su okupuota Lietuva klausimas, visuomenėje pasigirdo balsų, pageidaujančių politinių veiksmų pasisakymo bei direktyvų. Kad ir lėtai, jos atėjo iš Klevelando, vėliau White Plains konferencijų. Tiesa, nevisiems tos direktyvos buvo priimtinos, tačiau daugeliui jos pasitarnavo kaip tam tikra orientacinė gairė. Deja, politinės viršūnės nevisuomet pasižymi budrumu bei lankstumu. Paprastai joms reikia laiko dalykams apsvaistyti, aptarti ir svarbiausia — susitarti. Sunkiausia būna susitarti — kartais reikia mėnesių ir net metų, kol galų gale išsėdintais nusistatymas. O yra dalykų, kurie negali laukti — reikia veikti tuojau pat, ir tai visos išeivijos mastu. Tada tenka sakyti labanakt politinėm bei visuomeninėm viršūnėm ir pasikliauti privačia iniciatyva.

TAI SAKANT, prisimena visų pirma Simo Kudirkos atvejį. Tiesa, politinės viršūnės dalyvavo jo byloje, veikė net konkuruodamos, tačiau mūsų tautiečių masės išėjo į gatves demonstruoti spontaniškai. Steigėsi komitetai, jaudinosi jaunimas, protestuodami prieš Simo išdaviką sovietams. O ir vėliau, kovojant už Simo išlaisvinimą, labai daug lėmė privati iniciatyva. Panašiai atsitiko ir su Viktoro Petkaus teismu. Kai žydai plačiu mastu demonstravo, užtardami savąjį Ščaranskį, lietuviai tylėjo, nes pasijuto užklupti ir dairėsi į politines savo viršūnes. Deja, iš jų dvelkė... tyla. Laimei, viener kitur atsirado privati iniciatyva, kuri savarankiškai veikė ir surengė per labai trumpą laiką gana įspūdingas demonstracijas. Pvz. torontiške demonstracija buvo "blitz" pobūdžio — greitai sutelkė gausią minią tautiečių ir plačiai pasireiškė. Ją pastebėjo didžioji spauda ir net nepašyktėjo pirmojo puslapio ("The Toronto Sun"). Tuo tarpu Pasaulio Lietuvių Dienos, 1977 m. didesnis renginys, liko beveik nepastebėtas. Tai rodo, ką gali dinamika privati iniciatyva, jeigu tik laiku atsiranda. Tai geras ženklas, bet tuo pasikliauti nevisuomet galima, nei tai atsitiktinio pobūdžio dalykas. Politinės bei visuomeninės viršūnės turėtų nuolat budėti ir nelaukti, kol atsirasti privati iniciatyva. Juk viršūnių pareiga sekti įvykius, informuoti, orientuoti ir veikdinti visuomenę, o ne atvirkščiai.

GALIMAS dalykas, mūsų visuomeninio gyvenimo viršūnės ar centrai nėra pasirošę greito pobūdžio reakcijai. Be to, jos žino, kad nėra lengva mūsų žmones išvesti į gatves, kad reikia įjautrinimo ir ilgesnio pasirošimo. Bet, kaip rodo naujiesi įvykiai, mūsų visuomenės laikysena ima keistis — kai iškyla skubus reikalas, ji daug lengviau išsėdinti ir gatves nei praieityje. Reikia keisti savo laikyseną ir centrams — nebijoti aktyviau pajudėti ir patiem eiti į gatves, kur protestas veikiausiai išgirstamas plačiausiu mastu. Taip pat centrai turėtų savo veiklą pakreipti politinių kalinių linkme. Juk tiek daug lietuvių tebėra sovietų kalėjimuose ir Sibiro lageriuose! Tam turėtų būti sudaryta speciali tarnyba. Dabargi politinių kalinių reikalai tiesiog nėra kur kreiptis. Pvz. prieš kiek laiko viena amerikietė atsuntė didesnę sumą dolerių "TZ" redakcijai, prašydama panaudoti politinių kalinių pagalbą. Buvo kreiptasi į religines šalpos centrą Brooklyne, bet atsakymas atėjo tik po pusės metų, esą bandys ką nors daryti. O iš BALFo centro nepasirodė joks atsakymas! Ir taip pasiūlymas liko nepanaudotas. Šie faktai rodo, kaip mažai dėmesio kreipiama į politinių kalinių būklę bei pagalbą sovietinio kalėjimuose bei lageriuose. Problema, aišku, nėra lengva, keliai sunkiai prieinami, bet tai neišvengia, kad nieko nereikia daryti. Gyventi "labanakt" nuotaka yra daug lengviau, bet tik tiems, kurie snūduriuoja, o ne tiems, kurie kenčia.

KANADOS ĮVYKIAI

Finansiniai pakeitimai

Padidintos pensijos, sumažinami vaikų priedai

Finansų ministeris J. Chretienas paskelbė keletą finansinių reformų, daugiausia liečiančių socialinę sritį. Nuo 1978 m. sausio 1 d. pensijos papildas šalutinių pajamų neturintiems kanadiečiams bus padidintas: viengungiams — \$20 į mėnesį, pensininkų šeimai — kiekvienam asmeniui po \$10. Mėnesiniai vaikų mokesčio priedai šeimoms nuo tos datos sumažinami iki \$20 už kiekvieną vaiką. Naujove laikytinas pajamų mokesčio kreditas už vaikus, daugiausia paliesiantis neturtingas šeimas. Seimos, kurios dėl mažo uždario nemoka pajamų mokesčio, tada gaus iš valstybės išdo po \$200 už vaiką. Šis kreditas bus atitinkamai mažinamas daugiau uždirbančiom šeimom iki galutinės metinio \$18.000 uždario ribos. Per sekančius dvejus metus bus pertvarkyta suma, kurią tėvai gali atskaityti nuo

pajamų mokesčio už 16-17 metų amžiaus vaikus. Ji bus sumažinta nuo \$840 iki \$460. Benzinu kainų kilimui sustabdyti J. Chretienas paskelbė valstybinio mokesčio sumažinimą trimis centais galionui. Šiuo būdu bus beveik atsvertas paskutinis benzinu pabrangimas 3,5 cento galionui. Jis taipgi atšaukė numatytą naftos kainos padidinimą vienu doleriu už kiekvieną statinę nuo sekančių metų sausio 1 d. Jieškant papildomų dolerių šioms potvarkiams finansuoti, valstybinės nedarbo draudimo išlaidos sekančiais metais bus sumažintos \$580 milijonų pagal planą, kuris bus paskelbtas vėliau. Ši suma sudaro maždaug aštuntadalį dabartinių nedarbo draudimo išmokų. Lieka nepadengtas ir net nesumažintas didžiulis metinis biudžeto deficitas. Pasak J. Chretieno, jis

(Nukelta į 6 psl.)

Naujai išrinktas popiežius ALBINO LUCIANI, Venecijos patriarchas, pasirinkęs vardą JONO PAULIAUS I. Jo karūnacija — rugsėjo 3, sekmadienį, Sv. Petro aikštėje, Romoje. Ją stebės per televiziją visas pasaulis

Išrinktas popiežius

KATALIKŲ BENDRIJA SUSILAUKĖ NAUJO POPIEŽIAUS Jono Pauliaus I. Lemtingąjį sprendimą 110 kardinolų padarė jau ketvirtuoju balsavimu, popiežium išrinkdami Venecijos kardinolą Albino Luciani, gimusį Italijos Alpių kalnų papėdėje 1912 m. spalio 17 d. neturtingo darbininko šeimoje. Pagrindiniais kandidatais į popiežius buvo laikomi kardinolai Baggio, Bertoli, Pignedoli, Pironio. Daug kas tikėjosi ilgai trukusių rinkimų, balsuotojų sankirtos, kol iš šios ketveriukės bus pasirinktas naujasis popiežius dviejų trečdalių ir vieno balso dauguma. Netikėtas kardinolų sprendimas primena popiežiaus Jono XXIII rinkimus, kurie taip pat baigėsi staigmena. Iš tikrųjų naujasis popiežius Jonas Paulius I savo atviru būdu bei nuodirdumu yra gerokai panašus į Joną XXIII. Jis netgi pasirinko dviejų savo pirmtakų vardus, norėdamas pabrėžti ligšiolinės jū linijos tęsimą. Jonas Paulius I kunigu buvo išventintas 1935 m. liepos 7 d., turėdamas tik 22 metus amžiaus, vyskupu — 1958 m., kardinolu — 1973 m. Vyskupu jį pasirinko Jonas XXIII, kardinolu — Paulius VI. Naujasis popiežius Jonas Paulius I neturi jokios diplomatinės patirties, išskyrus administracinį darbą Venecijos arkivyskupijoje. Venecijos parapijoms jis leido parduoti šventovių brangenybes ir gautais pinigais remti vargšus, o pats atsisakė nešioti arkivyskupo žiedą. Tai liudija naujojo popiežiaus dėmesį eliniam žmogui, norą neatitrukti nuo aplinkos, blaivų žvilgsnį į gyvenimą. Jonas Paulius I yra laikomas nuosaičių pažiūrų konservatorium, pritariančiu II Vatikano santarybos sprendimams.

Mirė prezidentas

Kenijos sostinėje Nairobijoje mirė šios Afrikos respublikos prez. J. Kenyatta, sulaukęs beveik 90 metų amžiaus. Kai Kenija buvo Britanijos kolonija, J. Kenyatta vadovavo nepriklausomybės kovoms. Britai jį buvo uždare kalėjiman kaip Mau Mau neagrų gaujų vadą. Nuo tų gaujų suatėjimo Kenijoje žuvo 14.000 žmonių. Prezidentu J. Kenyatta buvo išrinktas 1963 m., Kenijai gavus pilną nepriklausomybę. Nepaisydamas ankstesnių nesutarimų, J. Kenyatta palaikė artimus ryšius su Britanija ir JAV, pasirinkdamas vakarietiškos demokratijos kelią. Jo pareigas dabar perėmė viceprez. D. A. Moi. Naujo prezidento rinkimai turės būti praversti per sekančius tris mėnesius.

Išlaisvino kalinius

Dvidešimt penki kairiojo sparno partizanai užėmė valdžios rūmus Nikaragvoje, kuriuose yra dvi ministerijos ir diktatoriaus A. Samozos tvarkomas parlamentas. Partizanų rankose atsidūrė beveik 1.000 įkaltų. Už jų laisvę partizanai pareikalavo paleisti iš kalėjimų politinius kalinius, \$10 milijonų ir lėktuvo skrydžiui užsienin. Diktatoriaus A. Samozos, kurio šeima ši krašto valdo jau 45 metus, iš kalėjimų išleido 58 kalinius, parūpino \$500.000. Partizanai su išlaisvintais kaliniais išskrido į Panamą, kur jiems buvo suteikta politinė globa. Aerodrome juos išlydėjo džiūgaujanti nikaragviečių minia. Opozicinės grupės paskelbė visuotinį streiką, norėdamas nuversti diktatorių A. Samozą.

Fanatikų aukos

Irano Abadano uoste ortodoksu mahometonų fanatikai padegė kino teatrą, kuriame žuvo net 430 žmonių. Išsigelbėjo tik 10, nes teatro durys buvo užrakintos, kad jį negalėtų įsiveržti teroristai. Teatru, restoranu bei kitų viešų pastatų puolimais fanatikai nori sustabdyti šacho M. R. Pahlavio liberalias reformas.

Šiame numeryje:

- Labanakt viršūnėm? Politiniai bei visuomeniniai centrai ir dabarties išeivija
- Lietuvos žydai Izraelyje Kultūrinė bei visuomeninė veikla, remiama užsienio tautiečių
- Jaunimo kongreso žinios Pasirošimai kongresui, kuris įvyks 1979 m. Europoje
- Kada nors pagarsės kaip šventasis Vyskupo A. Urbšo atsiminimai apie arkiv. T. Matulionį
- Ar neverta pasvarstyti? Po dainų šventės — reikia įvairesnio pobūdžio festivalio
- Keturių jaunuolių kova Vilniaus moksleiviai sovietinių saugumiečių rankose
- Stovykla Kanados vakaruose Jungtinė jaunimo stovykla, trukusi tris dienas
- Saugokitės klounų! Studentų suvažiavimų grėsmė — keli triukšmadariai
- Didžiulė monografija apie vyskupą Valančių Dr. J. Jakštas išsamiai vertina dr. G. Valančiaus veikalą
- Pečkauskaitė — tautos auklėtoja Dr. M. Ramūnienė apie žymiąją pedagogę sukakties proga

Lietuvos žydai Izraelyje

Praėjusiais metais iš okup. Lietuvos Izraelin imigravo per 300 žydų • Lietuvoje yra tik 5000

"TZ" redakcija pasiekė Lietuvos Žydų Sąjungos Izraelyje biuletenis "Gachelet", išleistas 1978 m. balandžio mėnesį. Iš tikrųjų tai tik jo santrauka anglų kalba. Jame pateikiama ir lietuviams įdomių žinių.

Zuvusiųjų minėjimas

Kiekvienais metais Tel Avive rengiamas žuvusių tautiečių minėjimas lapkričio 24 d. Pasak biuletenio, toks minėjimas įvyko ir 1977 m. Heikhal Hatarbut salėje (Mann auditorijoje). Gerokai prieš minėjimo pradžią aikštėje prie salės pradėjo rinktis gausūs dalyviai, kurių iš viso buvo apie 4000. Dalis jų atvykė iš Lietuvos visai neseniai. Susirinkusieji salėje pirkė knygas — B ir C tomus veikalą "Lietuvos žydai", "Reven Rubinstein Knyga", "Haim Yellin — kovotojas ir rašytojas", Meir Yellino "Kraujas ir ginklai" (apie Kauno getą), dail. Esther Lourie piešinių albumą, vaizduojantį Kauno getą, Giršo Ošerovičiaus poemą "Mano Panevėžys" ir kt. Knygų kalba nepažymėta, bet turbūt jidiš.

Įžanginę kalbą pasakė Lietu-

vos Žydų Sąjungos Izraelyje pirm. agronomas Jokūbas Oleiskis, primindamas Lietuvos žydų tragediją ir skatindamas tęsti garbingą Lietuvos žydų bendruomenės kelią. Tel Avivo burmistras Shlomo Lahat išskėlė Lietuvos žydų įnašą į bendrą žydų kultūrą, suminėjo žymiuosius menininkus, rašytojus, mokslininkus, rabinus. "Yad Vašem" instituto pirm. dr. Itzak Arad kalbėjo apie Lietuvos žydų naikinimą naujų dokumentų šviesoje, pažymėdamas, kad naciai, užėmę Lietuvą, tuojau ėmė vykdyti "galutinį žydų problemas sprendimą", kai kituose kraštuose tokio skubėjimo nebuvo. Tel Avivo rabinas Lau, pats išvengęs sunaikinimo, išpūdingai pasakojo pergyventas siaubo dienas. Neseniai imigravęs iš Lietuvos inž. Ber Plavin kalbėjo apie "Alija" aktyvistų veiklą Lietuvoje ir ta proga "Yad Vašem" pirmininkui iteikė žmogaus kaulą, rastą naikinimo vietovėje Paneriuose. Kantorius Benjamin Unger pagiedojo psalmę už mirusius, o choras "Vilno" atliko keletą hebroninių giesmių.

Imigracija iš Lietuvos

Per 1977 m. iš okupuotos Lietuvos Izraelin imigravo per 300 žydų, skaitant tik tuos, kurie išregistravo Lietuvos Žydų Sąjungoje. Jų tarpe yra mokytojų žmonių, paprastų darbininkų, amatininkų ir įvairių sričių specialistų.

Nors žydų imigracija Izraelin iš Sov. Sąjungos yra labai sumažėjusi, tačiau iš Lietuvos ji tęsiasi. Biuletenyje sakoma: "Su pasididžiavimu konstatuojame, kad Lietuvos imigrantų eilėse Vienoje nėra išskirtelių. Jie neįėjo savo laimės kituose kraštuose. Visi jie atvyksta Izraelin statyti savo krašto ir jame įsikurti."

Atvykusių duomenimis, Lietuvoje tėra 5000 vietinės kilmės žydų. Daugelis jų ketina emigruoti Izraelin. Ir dabar nuolat atvyksta "Alija" žmonij. Tai ypač jaučiama Tel Avive.

Pagalba ateiviams

Lietuvos Žydų Sąjunga rūpinasi ateivių įsikūrimu. Ji ateiviams pačioje pradžioje duoda finansinę paramą. Vėliau ateiviams parūpinama paskola būtiniejiems reikmenims įsigyti. Sąjunga turi paskolų fondą, iš kurio 1977 m. išduota 920.000 sv. Paramos tais metais išmokėta 15.000 sv. Paskola gražinama po dvejų metų. Ji duodama ne tik naujiems, bet ir senesniems ateiviam įvairiam įsikūrimo bei gyvenimo reikalams. Paskolų fondui vadovauja Jeramiel Benishovitz. Be to, minėtoji Sąjunga, padedama Baltijos žydų Londone, kuriem vadovauja J. Lossos, pasiuntė per 1000 siuntinių į Sov. Sąjungą Lietuvos žydų giminėms ir lietuviams, gelbėjusiems žydus nacių okupacijos laikais.

Lietuvos Žydų Sąjunga duoda stipendijas mokslus einančiam jaunimui, pradedant gimnazijomis, specialiomis mokyklomis ir baigiant universitetu. Per 1977 m. buvo išmokėta 104.500 sv. Stipendijos įteikiamos specialiose išsilimėse, dalyvaujant jaunimui, tėvams, svečiams bei rėmėjams ir menininkams. Pvz. vienoje iškilmeje dalyvavo svečias iš Niujorko adv. Nachum Gershwin (Nukelta į 3-ą psl.)

Plakaty miškas Toronto lietuvių demonstracijoje, reikalavusioje laisvės sovietų nuteistam ok. Lietuvos veikėjui VIKTORUI PETKUI Nuotr. St. Dabkusa

Lietuvos žydai Izraelyje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

(Girshowitz), kuris ne tik pasiviešėjo Sajungai, bet ir įteikė \$1000 nuo Lietuvos Žydų Draugijos Niujorke.

Lėšas Lietuvos žydų paramai Izraelyje sudeda žydų organizacijos JAV-se ir Kanadoje. Vieną duosniausių organizacijų yra Lietuvos žydų draugija Filadelfijoje, kuriai vadovauja Albert Levin ir Gitta Ferman. Finansinę pagalbą teikia Lietuvos žydų draugija Niujorke, vadovaujama adv. J. Griliches. Metinę duoklę atsūnčia ir Montrealio žydų draugija, kuriai vadovauja Abba Anshel ir ižd. Moshe Kazimir.

Biuletėnis apgailėstauja, kad pastaruoju metu pagalba iš Los Angeles labai susilpnėjo, o Lietuvos Žydų Draugija Čikagoje visai nesisidomi Sąjungos veikla Izraelyje ir nepalaiko jokio ryšio.

Kultūrinė veikla

Lietuvos Žydų Sąjungos Izraelyje kultūrinė veikla reiškiasi daugiausia suėgomis savame klube ir knygų leidimu. Suėgose dažnai prisimenamos praeities kančios devintajame Kauno forte ir kitur.

Per pastaruosius dvejus metus išleistas dvi knygos: "Haim Yellin — geto kovotojas ir rašytojas" ir Meir Yellin "Kraujas ir ginklai". Abu leidiniai parašyti jidiš kalba ir vaizduoja gyvenimą Kauno gete.

Sąjungos iniciatyva spausdinamas plačios apimties istorinio pobūdžio keturių dalių veikalas "Lietuvos žydai". Pirmosios trys dalys jau atspausdintos ir apima 600 metų žydų gyvenimą Lietuvoje. Pirmoje dalyje aprašomas laikotarpis iki I D. kar, antroje — laimingas gyvenimas tarpukaryje, trečioje — ryškiosios asmenybės ir miestai, kuriuose gyveno žydai, ketvirtoje — nacių okupacija ir žydų naikinimas. Pastaroji dalis jau spausdinama. Joje sutelkta daug istorinės medžiagos apie getus, apie 200 vietovių, kuriose vyko naikinimas, apie gyvenimą nacių lageriuose Estijoje, Latvijoje, Vokietijoje, apie deportuotų į Sov. Sąjungą likimą, žydų pajėgas karinius dalinius, kurie kovojo su naciais. Šis leidinys apima 500 psl.

Sąjungos pirm. J. Oleiski, baigdamas savo pranešimą, spausdinamą biuletėnyje, rašo: "Mes manome, kad daug kuo prisidėjome prie Lietuvos imigrantų jungimo į seną-naują tėvynę ir prie žydų paminėjimo gražioje bei jaukioje praeities Lietuvoje."

Žydų gelbėtojai

Biuletėnyje rašoma apie gyd. Petrą Baublį, kuris, būdamas vaikų namų "Lufshialis" ("Lopšelis", Red.) vedėju "Slobodkoje", išgelbėjo 7 vaikus, atgabenus iš geto. Dr. P. Baublys prieš dvejetą metų žuvo lėktuvu neaimėje. Izraelin imigravusių žydų iniciatyva buvo apdovano ti teisingųjų žymenimis dr. P. Baublys, jo brolis Serģijus bei jo žmona. Žymenų paimti iš Londono buvo atvykęs inž. Ričardas Baublys. Ta proga savame klube įvyko Lietuvos Žydų Sąjungos Izraelyje valdybos posėdis, kuriame dalyvavo svečias iš Londono ir išgelbėjęji žydai. Kalbas pasakė pirm. J. Oleiski, adv. D. Fleishman, M. Yellin, A. Faitelson, prof. A. Stupel. Jie pabrėžė ryžtą lietuvių, kurie gelbėjo žydus nacių okupacijos laikais iš mirties grėsmės. R. Baublys, atsiliepdamas į kalbas, pareiškė pasididžiavimą, kad jų šeima buvo tarp tų, kurie rizikavo savo gyvybėmis gelbinti žydus.

Mirę veikėjai

Pasak biuletėnio, Lietuvos žydai Izraelyje pastaraisiais metais neteko žymių veikėjų. Toks buvęs adv. Leib Garfunkel, "vienas didžiųjų Lietuvos žydų vadų". Jo veikla, prasidėjusi prieš II D. karą, reišėsi nacių okupacijos laikais ir po "išlaisvinimo" (sovietinė Lietuvos okupacija biuletėnis vadina "liberation", Red.). Izraelyje jis buvo vyriausiu redaktoriumi veikalo "Lietuvos žydai" IV dalies, skirtos žydų naikinimo laikotarpiui.

Mirusių tarpe minimi Meir Milo, paskolų fondo pirmininkas; Ben-Zion Brudney, buvęs Centrinio Banko reikalų vedėjas Kaune, sionistų veikėjas, imigravęs Izraelin 1971 m.; dr. Benjamín Bludz, sveikatos draugijos "OZE" steigėjas Kaune ir autorius knygos "Žydų gy-

dytojo likimas Lietuvoje".

Ištisas puslapis skirtas dr. Jokūbui Robinsonui, mirusiam 1977 m. Niujorke. Aprašomas jo minėjimas Niujorke 1977 m. gruodžio 12 d. J. Griliches savo kalboje iškėlė velionies nuopelnus kaip žymaus Lietuvos žydų veikėjo bei tikro "litvako", kuriam rūpėjo ir Lietuvos reikalai. Jis atstovavęs žydams Lietuvos parlamente ir pasaulio žydų kongrese, Lietuvai — jos delegacijoje Hagos tribunole. Iš Lietuvos pasitraukęs prieš sovietinės armijos invaziją ir 1941 m. įsikūręs JAV. Columbia universitete dėstė teisę, dalyvavo Nuernbergo teisme kaip patarėjas, derybose su Vokietijos vyriausybe dėl atlyginimo nukentėjusiems žydams, pirminkavo JT teisių komitetui 1950 m. Taipgi reišėsi žydų veikloje, dalyvavo paruošime veikalo "Lietuvos žydai", parašė straipsnių žydų naikinimo klausimu.

Sovietinės simpatijos?

Lietuvos Žydų Sąjungos Izraelyje biuletėnis "Gachelet" Lietuvos žydų draugijai, pasižymėjusiai Sov. Sąjungos okupuotoje Lietuvoje. Ištisas puslapis skirtas "Sov. Sąjungos didvyriui" Volfui Vilenskui — dėdeta didelė jo ir jo šeimos nuo-

trauka. Pasak "Mažosios Lietuvos Tarybinės Enciklopedijos", V. Vilenskis, gimęs Kaune. Nuo 1935 m. dalyvavo komunistinio jaunimo organizacijos veikloje, buvo suimtas. Iškilio sovietinės okupacijos laikotarpyje, tapo kompartijos nariu ir pulkininku. 1959-65 m. karinis Kauno komisaras. Nuo 1965 m. dirba pedagoginį darbą Vilniaus universitete.

Biuletėnyje minimas rašytojas Ošerovičius, gimęs 1908 Panevėžyje. Neprikli. Lietuvoje baigė teisių fakultetą ir reišėsi kairiojo žydų spaudoj. Užėjus sovietams, ėmė aktyviai dalyvauti komunistiniame gyvenime kaip sovietinių žydų leidinių redaktorius. Kurį laiką buvo "Svyturio" žurnalo redaktoriaus pavaduotoju. Yra parašęs poezijos kūrinį ir dramų.

Panašus yra rašytojas Isakas Kaplanas, g. 1905 m. Jis yra išvertęs nemaža lietuvių rašytojų kūrinių į rusų kalbą. Atėjus sovietinei okupacijai, tarnavo raud. armijoje, dirbo "Sovetskaja Litva" laikraštyje.

Iš čia minėtų pavyzdžių matyti, kad Lietuvos žydų tarpe tebėra sovietinio palikimo bei atspalvio, kuris, matyt, kliudė žvelgti atviromis akimis į lietuvių tautos aspiracijas ir jas suprasti. Nž.

Saugokitės klounų!

Studentų suvažiavimo Detroito belaukiant

AL. GIMANTAS

Šio rašinio mintys daugiausia skiriamos mūsų organizuotai studentijai, besiruošiančiai savo kasmetiniam suvažiavimui amerikiečių padėkos Dienos ilgąjį savaitgalį. Siemietinis Lietuvių Studentų Sąjungos pažmonys ar, mandriaiariant, suvažiavimas įvyks Detroito. Geografinis vietovės parinkimas nebologas, nes miestas, paityginus, netoli nuo tokių lietuviškų telkinių, kaip Torontas, Hamiltonas, Londonas, Klevelandas, Čikaga.

Kad suvažiavimas pavyktų ir pasiektų užsibrėžtą tikslą bei pilnai laikytųsi jau gerokai anksčiau nustatyto darbų tvarkaraščio, būtina reikalinga rimtis, tinkamas nusiteikimas ir bendroji disciplina.

Nelaimei, kaip jau netolima praeitis parodė, paskutiniai mūsų studentų suvažiavimai nebuvo tvarkingi.

Prisimename įvykius viešbučiuose, kurie tiek patiems studentams, tiek ir visai mūsų visuomenei neteikia garbės. Todėl dar gerokai prieš naująjį suvažiavimą jau laikas būsimiems įvykių šeiminkams kuriu nors būdu užsitikrinti, kad ir siemietinis rudens telkinys neatlytų beveik niekieno nekontroliuojama cirko arena.

Kad tokio pavojaus dar vis esama, rodo ir įvykiai Toronte Pasaulio Lietuvių Dienų metu universiteto bendrabučiuose. Ir ten, pasirodo, neišvengta keleto klounų siautėjimo bei pikto išdaigų, tiesiogiai purvinančių visų lietuvių vardą. Labai galimas dalykas, kad tie patys neklauzados ar pokštinnikai, dar geriau pasirušėję ir susioranizavę, bandys lietuvių studentų vardu suniekti suvažiavimą ir

visų mūsiškių reputaciją.

Tiesiog nesmagu ir nesu-prantama, kokiu būdu šiaipjau visiškai sveikame akademini jaunimo tarpe atsirado piktašai, kuriems vieta turėtų būti rezervuota kokiame nors izoliatoriuje, bet ne lietuviškojo jaunimo gretose. Rūpestingesni stebėtojai tvirtina, kad tokių sirgalių tegali būti nedaugiau kaip 0.002% viso jaunimo. Tai lašas jūroje, bet tokių neigiama įtaka ir negatyvi veikla kažkaip pajėgia išsidrąsinti ir plačiai pasireikšti.

Kiekvieno atveju yra aišku, kad nesveikų bacilų nesėjams neturėtų būti vietos mūsų jaunųjų akadėmikų tarpe. Vadinasi, prieš suvažiavimą yra reikalingas, tegu ir niekam nemalonus, tačiau būtinas skryningas, atranka. Kokia ir kaip, tai jau būtų pačios studentų sąjungos reikalas ir uždavinys.

Viena tačiau yra aišku, kad reikia žymiai daugiau rūpestingumo bei atsakingumo jausmo, tokio pobūdžio įvykius organizuojant, nes čia visi tiesiogiai siejasi ir lietuviškoji reprezentacija. Rimtas darbas gali drąsiai kartu žengti su būtina jaunimui pramoga, bet kai pramo-ginis momentas pasiekia nebesuvaldomas proporcijas ir pasireiškia nihilistine destrukcija, pats laikas garsiai tarti — užtenka! Ir tai turėtų būti atlikta paties jaunimo lūpomis bei iniciatyva, pašalinamus visiškai nesikišant.

Pasitikėjimas pozityviai nusiteikusi lietuviškojo jaunimo dauguma leidžia šviesiai žvelgti į artėjantį suvažiavimą ir tikėtis, kad šį kartą egzaminas bus išlaikytas pilnu penketuku ir betkurie nepasitikiškimo ženklai visuomenėje tikrai išnyks.

Jaunimo atstovai Toronte lietuvių demonstracijoje reikalauja laisvės VIKTORUI PETKUI

Okupuotoje Lietuvoje nukentėję moksleiviai. Iš kairės: Vytautas Bogušis, Algirdas Masilionis, Julius Sasnauskas, Andrius Tučkus

Keturių jaunuolių kova

Lietuvos pogrindžio "Aušra" 10 nr. apie keturis moksleivius

1976 metais Saugumas nuolat terorizavo Vilniaus VIII-tos A. Vienuolio v. vid. mokyklos moksleivius už tautines ir religines pažiūras. Jie patarnaudavo Mišioms Sv. Mikalojaus bažnyčioje, bendravo su buvusiais politikalniais, domėjosi Lietuvos istorija ir kultūra. Iš jų tik vienas pateko į augštąją mokyklą.

1977 m. lapkričio mėn. keturi iš jų — Vytautas Bogušis, Julius Sasnauskas, Algis Masilionis ir Andrius Tučkus — buvo paimti į kariuomenę. Išvykdamie jie kreipėsi į Lietuvos prezidentą A. Barkauską, prašydami nusiųsti jų į Rusiją, o palikti tarnauti Lietuvoje. Kaip ir reikėjo tikėtis, visi keturi buvo išblaškyti po tolimiausius imperijos kampas: Bogušis — į GAMą, Masilionis — į Čitą, Sasnauskas — į Tichviną (į šiaurę nuo Leningrado), Tučkus — į Krivoj Rogą.

Kaikurios aplinkybės verčia susirūpinti šių jaunuolių likimu.

Bogušis labai įsitino Sauguma 1976 m. savo atviru laišku į LKP CK, kuriame reikalavo nuroditi juos persekiojimo dėl tautinių ir religinių pažiūrų. Vėliau jis buvo porą kartų nuvykęs į Maskvą, kur susitiko su rusų disidentais. Nuo to laiko iki 1977 lapkričio 18 d., kai jis nuvyko į karinį komisariatą, jis ir tris jo draugus nuolat sekavo 4 automobiliai su abiejų lyčių ir įvairaus amžiaus čekistais.

Masilionis keletą kartų lydėjo buvusį politkalnį, vėliau Lietuvos Helsinkio grupės narį V. Petkų kelionėje po Estiją ir Latviją. Petkaus arešto dieną (77. 8. 23) jis lydėjo jį į Raseinius ir buvo sulaikytas. Tą pačią dieną Sasnauskas bute buvo padaryta krata. Knygoje su prof. J. Orlovo autografu čekistai rado lapelį su nupiešta špyga ir dedikacija KGB, neva atlikta J. Sasnausko ranka. Šio "įžulimo" čekistai pažadėjo Sasnauskui niekad neatleisti. Be to, čekistai įtarė, kad Sasnauskas moka rašyti mašinėle ir talkininkauja pagrindinės spaudos leidimui.

Tučkus, kilusio iš mišrios šeimos (tėvas lietuvis, motina lenkė), kaltė buvo tik ta, kad jis bendravo su Bogušiu, Masilioniu ir Sasnausku. Vien dėlto jis nebuvo priimtas į VVU, nors egzaminus išlaikė sėkmingai. Si neteisėybė labai paveikė jaunuolį. Atėjęs į Sasnausko butą, kai ten buvo daroma krata, jis be jokios prokuroro sankcijos taip pat buvo iškratytas bei nuvežtas į Saugumą. Čia Tučkus elgėsi labai "įžulniai", nesėdė į tardomiesiems specialiai prie durų pastatytą kėdę, o, susistūmęs 4 minkštusolius, atsigulė ant jų, sakydamas, kad mėgsta ilgai miegoti, o čekistai jam sutrukdė. Čekistai nustūmė Tučkų ant grindų. Tada jis atsistojo ir paklausė čekisto pavardės, o šis jam atsakė keiksmazodžiu. Tučkus atsisakė duoti betkokius parody-

mus apie savo draugus ir palatistus. Nepriimtas į universitetą, jis pradėjo mokytis prof. techninėje mokykloje, tačiau netrukus buvo pašalintas, neva dingus jo pareiškimui... Lapkričio 22 dieną jis buvo paimtas kariuomenėn.

Naivuoliai Saugume dažnai tikinami, kad "čekistai darė klaidas tik kulto gadyneje". Siandien, esą, jų rankos švarios, jie nesigriebia fizinės prievartos. Iš tikro, "juodąjį darbą" partija iš saugumo dalinai atėmė, pavesdama jį milicijai ir kariuomenei.

1977 spalio 18 vakare šiuos 4 jaunuolius, einančius Universiteto gatve, visą laiką sekė 2 saugumiečiai. Bogušiu ir Sasnauskui pavyko "išslysti", o Masilionis ir Tučkus jie perdavė milicijai. Jie buvo nuvežti į Lenino raj. milicijos skyrių, kur juos išlaikė visą naktį, nekarant muše. Spalio 20 d. jie abu buvo nuvežti į Tarybų raj. milicijos skyrių, kur juos sumušė leit. Eugenijus Mačiulaitis.

Sasnauskas 1976 m. per Vėlines Rusų kapinėse uždeginėjo žvakutes ant Lietuvos savanorių, žuvusių 1920 m. kovose su lenkais, kapų. Po poros dienų, 7 val. ryto, jį išbudino milicija, nuvežė iš namų į Lenino raj. milicijos skyrių, kur apklausiū rusiškai. Sasnauskas rusiškai kalbėti atsisakė. Tada milicijos karininkas kirto jam per veidą ir, parodęs į savo kolegą, grąsino: "Stai tavo rusų kalbos mokytojas! Per kelias dienas jis tave taip išmokys rusiškai, kad niekas neatskirs lietuvis tu, ar jau rusas". Be maisto vaikas buvo išlaikytas visą dieną, kas kelios valandas vedamas tardyti, žiauriai mušamas.

Bogušį karinis komisariatas nukreipė į BAMą, kur į statybas suvežta daug kriminalinių nusikaltėlių, žudančių vienas kitą. Neretai nuo jų rankos žūsta ir kareiviai sargybiniai. Čekistai mėgsta nusikaltėlius panaudoti esamų ar galimų disidentų sunaikinimui. Bogušį, o vėliau ir Sasnauską, einančius į karinį komisariatą, lydėjo didelis būrys motorizuotų čekistų.

Ypač didelį susirūpinimą kelia J. Sasnausko sveikatos būklė. Jo tėvas mirė, kai jis buvo dar kūdikis. Julius yra persirgęs meningitu, turi stuburo iškrūpimą, siplną regėjimą ir išsivysčiusią pilnapadystę. Juliusa motina kreipėsi į LTSR sveikatos apsaugos ministrą, prašydamas, kad sūnus būtų atleistas nuo karinės tarnybos. Pasirodo, kad kreipėsi ne tuo adresu... Ne lietuvišką biurokratą sprendžia Lietuvos jaunuolių likimą.

Negalima tikėtis, kad Saugumas atleis šiems jaunuoliams jų drąsą, dvasios tvirtumą ir vyrišką neapykantą šiai valstybei valstybėje. Juos jau pradėjo "aukleti" ir kariuomenėje. "Ypatingoji dalis" jau intensyviai "domisi" jais ir Audrium (Nukelta į 8 psl.)

Toronto lietuvių surengtoje demonstracijoje, kuri protestavo prieš VIKTORO PETKAUS nuteisimą Vilniuje, kalba žydų kongreso atstovas Jack Katz

Ar neverta pasvarstyti?

Pasaulio lietuvių šventė ir kas po jos?

ED. DANILJONAS

Egzaminas išlaikytas ir tai labai gerai pažymiais, buvusio PLB pirm. inž. Br. Nainio žodžiais — "dviem penktukais", kitaip sakant, dvigubu labai gerai. Pirmosios Pasaulio Lietuvių Dienos — jau praeities įvykis, kuris ras tinkamą vietą mūsų istorijos puslapiuose. Tai būtų darnus kelių renginių junginys. Nežiūrint kaikiurių smulkmenų, visus juos galima vertinti teigiamai — jie visi prisidėjo prie šios šventės pasiekimo. PLB seimas sutraukė jon mūsų vadovaujančius asmenis, PL Sporto Zaidynės labai gražiai papildė auditoriją atletišku jaunimu (tik gaila, kad žiūrovai susidomėjo tik pasakūtinėmis rungtimis, o dainų šventės metu sutraukė visų amžiaus grupių lietuvius — nuo pradžios mokyklos vaikų ligi pensininkų. Neatsilikto ne mokytojai, Toronte turėję savo studijų dienas. Maloni staigmena: eitynėse prie žuvusiųjų už laisvę paminklo dalyvavo daugiau žmonių, negu buvo galima tikėtis — per kelis blokus nusitęsęs ketveriukų kolona! Ypač didelis nuopelnas rengėjui, kad toks didelis ir komplikuotas renginys buvo paruoštas ir taip sklandžiai pravaestas, neturint pradžioje ne tik užtenkamai lėšų, bet ir tam reikiamo laiko. Viskas atlikta mėgėju organizatorių iš poilsio nutrauktu laiku ir už tai negaunant jokio atlyginimo!

Kanadiečių nepastebėta

Vienas iš nesėkmingų ir nepageidaujamų dalykų — toks didelis ir reikšmingas įvykis neturėjo atgarsio Kanados visuomenėje. Mano nuomone, mūsų didžiųjų renginių tikslas yra dvigubas: a. išlaikyti lietuvišką dainą, šoki, muziką, meną, apilamai lietuvišką kultūrą, supažindinti su ja mūsų jaunimą, mėginant jį sudominti; b. pasirodyti kitataučiams savo kultūrinėmis vertybėmis bei sugebėjimu vieningai, organizuotai veikti, tapti daugiau žinomais ir vertinamais Kanados visuomenėje. Jei pirmoji pusė, nežiūrint smulkmenų, atlikta labai gerai, tai antroji — visiškai apileista. Pašaliečiai liko visai nesuprantama, kodėl tai įvyko: tikrai buvo neįmanoma pasiekti norimų rezultatų, nesistengta ir pasitenkinta tik vienu kitu telefoniniu paskambinimu ar raštu? Gal tai buvo paprastas rengėjų neišsiaiškinimas, kieno pareiga tai atlikti? Televizija ir spauda yra sunkiai pasiekiami tikslai, bet nėra lengvai pasiekiami nei visi kiti tokio renginio uždaviniai. Pvz. kad ir koordinuoti darbas buvo vienas iš sunkiausių, o jis buvo atliktas pasigėrėtinai. Išėjimas viešumon irgi yra labai svarbus uždavinys, ir todėl vertas didesnį pastangų. Jei nepasiekiami norimi rezultatai bandant eiti pro priekines duris, tai reikia eiti pro užpakalines — neoficialiu keliu: surasti žmones, turinčius įtakos spaudos ir televizijos pareigūnams ir pan. Atrodo, šį kartą tai turėjo būti lengviau pasiekiami, negu betkada, nes tą lengvino net keturių aplinkybės: didelis renginys Maple Leaf Gardens, Kanados gimtadinio populiarumas (taip lengva su tuo surišti), dalyvavimas karalienės atstovės Ontario gubernatorės P. McGibon, Ontario opozicijos vado S. Smith, be to, numatomi rinkimai.

Sekėme televiziją, pirkome Toronte laikraščius, bet, deja, nieko džiuginančio nepatyrėme — didžiausių lėšų ir pastangų pareikalavęs mūsų renginys nuėjo praeitin Kanados visuomenės visai nepastebėtas! Eiliniam žiūrovui dar ir šiandien nėra aišku, kodėl ir šioje srityje

neparodyta tokių gražių pastangų, kaip kitose. Sportininkai, atrodo, daugiau pasistengė, kad šio reto renginio pėdsakai neišnyktų su praeitin palydėtu laiku.

Informaciją liečančių straipsnių prirašyta nemaža, bet pasigėsta konkretesnių duomenų, kurie buvo pateikti tik paskutinėse korespondencijose. Informacijos deimantukas — puiškus miesto reikiamų vietų planas. Kartais ir mažose apylinkėse yra sunku orientuotis pagal duotą planą, o šį kartą ne Toronte nebuvo jokios problemos, nes planas buvo nepaprastai geras.

Programos įvairumas

Aplamai, visa šventė vertintina teigiamai ir puikiai mūsų spaudos apibūdinta. Visdėlto šiek tiek norėčiau sustoti ties dainų švente ir iškelti porą naujų minčių.

Dainų šventė — viena labiausiai pasisekusių. Ji ne tik miela, bet ir didinga. Didinga ne tik labai gausiu dalyvių skaičiumi, bet ir jaunimo bei tautinių draubūžių puošnumu, karalienės atstovės dalyvavimu bei tvarkingumu iškilmių pravedimu. Tai nuopelnas visų prie tos šventės prisidėjusių. Didelis nuopelnas tenka ir puikioms pranešėjoms — Irenai Sernaitei-Meiklejohn (jos ir balso tembras labai tinkamas toms pareigoms) ir Rasai Lukoševičiūtei. Nemazėsnis nuopelnas tenka ir daugelį nušėbiniams kordinatoriams — J. Karasiejui ir dr. Kvedarui, taip tvarkingai ir punktualiai šį renginį pravedusiems. Šį kartą nereikėjo kitataučiams aiškintis, kad tai lietuviškas laikas. Dr. Kvedaras atkreipė į save dėmesį jau Hamiltono šventėje.

Programa parinkta gera. Choralai paruošti irgi pasigėrėtinai — nuopelnas visų chorvedžių, jų padėjėjų ir choristų. Vyrėsniajai kartai viskas 100% priimtinai. Tačiau dalis jaunimo išėjo pabaigos nesulaukusi. Teko patirti ir to priežastį, paklausius jaunimo pasikalbėjimų: "Ar visas 3-4 valandas ten nieko daugiau nebus, kaip tik choro dainos?" Šių kraštų jaunimas yra pripratęs prie programos įvairumo ir to jis labiausiai pasigenda mūsų renginiuose. Mums tos dainos nenubistosta, nes jos nukelia mus tėvynėn ir sušvinta mielais praeities vaizdais — Lietuvos gamtovaizdžiais, linksmais vakarais sodybse su skambančia daina jaunimo sukury ir t.t. Jaunimui to papildomo žavesio nėra, ir jam lieka vien tik muzikinė pusė. Todėl jiems tokia programa negali būti tiek įdomi, kiek vyrėsniajai kartai. Konkretus mano siūlymas — tais metais, kai nėra nei dainų, nei tautinių šokių šventės, rengti įvairios programos festivalį: keli geriausi choralai, solistai, instrumentalistai (solo ir orkestras), tautinių instrumentų vienetai, kelios stiprios tautinių šokių grupės, išraiškos šokio šokėjos ir kiti menininkai. Kad įvairi programa yra publikos pageidaujama, įrodo ir daina "Mano protėvių žemė", atlikta iškiliosios solistės G. Čapkauskienės (dabar esančios pasigėrėtiname pajėgume) su jungtiniu choru ir orkestru, susilaukusi daugiausia plojimų ir prašymo pakartoti. Įvairumas yra būtinas, jei norime, kad mūsų programos būtų įdomios ne tik vyrėsniajai kartai, bet ir jaunimui bei kitataučiams.

Kaikas pasakys, kad mums užtenka žiūrovų. Dabar užtenka, bet ar ju beužteks tada, kai vyrėsnioji karta nebegalės ateiti? Kas tada beužpildys sales? Jei jaunimo neprisitrauksime dabar, paskui niekas jo nebepritrauks.

Didžiulė monografija apie vyskupą Valančių

J. Jakštas

1. Istorijos tikrovė ir istorijos mokslas

Buvo laikai, kada istorijos veikalai, atseit, pasakojimai apie praeities įvykius ir žmones, buvo laikomi ne mokslu, bet literatūriniais kūriniais, kaip romani, apysakos, novelės, poemos ar kitokie žanrai. Literatūriniai kūriniai buvo daugumas viduramžių kronikų, kurių autoriai maišė visokius prasimanymus dalykus, pasakas, legendas su tikrais įvykiais. Tik vėlesniais, maždaug humanizmo laikais imta skirti literatūros kūriniai nuo istorijos, kai šios paskirtimi pradėta laikyti tikrovės vaizdavimą. Tada atsirado ir šaltinių mokslas bei pagal juos rašytos istorijos. Ilgainiui susidarė net taisyklė, kad istorikui nevalia tvirtinti nieko, ko negalima įrodyti tiesioginiais ar netiesioginiais šaltiniais.

Kai istorija virto mokslu, liko sutaptinta su empiriniais mokslais; manyta, kad ji turinti vaizduoti istorinę, t. y. žmonių gyvenimo tikrovę, kaip ir kiti empiriniai, ypač gamtos, mokslai. Kaip gamtos mokslai vaizduoja tikrovę, kokia ji yra, taip ir istorijos mokslo uždaviniai laikytas buvusios tikrovės atvaizdavimas. Manyta, kad istorikas turi aprašyti praeities gyvenimą visai taip, kaip gamtininkas ar kitų empirinių mokslų atstovas aprašinėja reiškinius, kuriuos patiria ir išbando. Ilgai nesuprasta, kad istorinė tikrovė yra skirtinga nuo gamtinių ar empirinių mokslų tikrovės, nes ji nepatiriama. Ji yra kadaise buvusi, bet jau dingusi ir palikusi kartais labai skurdžius paminklus, šaltinius vadinamus. Kartais net ir tų nepalikusi. Iš šaltinių ir kitokių liudijimų ją istorikams žinomas būdais stengiamasi „atkurti“. Savaimė suprantama, kad ji negali būti atkurta visame savo sudėtingume, įvairume, daugiopume. Joks istorikas nors turėtų lakiausiai vaizduotė, giliausiai istorinę nuovoką ir disponuotų gausiaisiais šaltiniais, — negalės atkurti tikrovės. Kokia ji iš tikrųjų buvo. Tad didžiojo istoriko L. Rankės jau pusantro šimto metu kartojamas posakis, mestas io pirmame istoriniame veikaluke, kur jis žybtelėjo savo genijumi („kaip iš tikrųjų buvo“ — wie es eigentlich gewesen), neatitinka istorijos mokslo pobūdžio. Sis posakis kilo iš klaidingos pozityvistinės istorijos mokslo sampratos.

Kai istorikas atkuria istorinę tikrovę, jai uždeda ir savo asmenines žymes. Jis ją vaizduoja pagal savo pasaulėžiūrą, turimas visuomenines pažiūras, savo polinkius ir būdą. Taip kiekvieno istoriko istorija yra daugiau ar mažiau subjektyvi. Bet tai nereiškia, kad ji būtų neobjektyvi, kaip kažkas mano. Istoriko atkurta istorija bus objektyvi dėl jos dėstymo faktų, patikrintų pagal šaltinius ar kitokiu būdu. Tačiau faktai aiškiniams, iš jų daromos išvados, jų jungimas į bendresnes sąvokas ir iš jų ryškinimas tam tikros vietos ir laiko gyvenimo sąlygų jau bus subjektyvus istoriko aktas, ir jo istorija turės subjektyvumo žymes. Tad kiekvienas istorinis veikalas yra iš dalies subjektyvus, iš dalies objektyvus. Veikalo subjektyvumas neišskiria jo objektyvumo. Tik vienuose veikaluose vyrauja objektyvumas, kituose subjektyvumas.

Mūsų istoriografijoje subjektyvumo ir objektyvumo pavyzdžiais galima laikyti du veikalus, skirtus Zemačių vyskupui Motiejui Valančiui. Vienas jų, parašytas kun. A. Alekno, pasinaudojant Valančiaus rankraščiu. Per išistus knygos („Zemačių vyskupas Motiejus Valančius“, 1976) puslapius duodamos gausios ištraukos iš rankraščio su pridėtais paaiškinimais. Paaiškinimai perdėm dalykiški. Pats autorius yra faktų dėstytojas, jų interpretatorius, susilaikęs nuo jų vertinimo. Jis leidžia patiems faktams kalbėti ir savo asmenybę tarsi nesmerkia. Alekno Motiejus Valančius yra pavyzdinis kūrinys, kur vyrauja objektyvumas. Štai turime ir kitą veikalą apie tą patį vyskupą. Jo autorius — didžiojo vyskupo giminės ainės, žinomas plunksnos darbininkas, akademikas, išėjęs rodos, socialinius-ekonominius mokslus, — Grigas Valančius. Autorius, matyt, ilgas me-

tuos gyvenimo savo pirmąto atminimu ir vis kaupė žinias apie jį iš veikalų ir šaltinių, kur tik juos galėjo sugriebti. Sutelkę milžinišką žinių lobyną į didelę veikalą ir jį paskelbė kaip paminklą vyskupui, minint jo mirties šimtmetį.

Pirmaisiais įžanginiais žodžiais taip autorius nusakomas veikalo pobūdis: „Nesu nei istorikas, nei biografas. Dėl to ir šis mano darbas nėra mokslinė istorinė biografinė studija, o tik pasakojimai ir samprotavimai apie Valančių. Pasakojimai mirties šimtmečio progą, jauniem ir seniems, mokytiem ir mažiau mokytiem. Samprotavimai apie mūsų žymiausia 19-to amžiaus asmenybę, jo gyvenimą, darbus, kovas ir kentėjimus, apie jo epochą ir tolimesnę bei artimesnę aplinką“.

Iš pasisakymo aiškėja, kad autorius buvo linkstama daugiau samprotuoti, remiantis faktais, nei vaizduoti patį vyksmą. Tad Grigo Valančiaus vyskupo istorijoje subjektyvinė pusė aiškiai vyrauja. Jis įsiterpia į dėstomus faktus su savomis pastabomis, samprotavimais, vertinimais. Jam dėstomi faktai dažnu atveju dera priemone sėdam didvyriui pagarbinti, parodyti jo nuopelnus Bažnyčiai ir tautai. Visur paisydamas didžiojo vyskupo šlovės, jis jį kartais išima iš gyvntų laiku ir jam skiria intencijas, kurias turėtų šiuo laiku nusipelnęs ganytojas, bet kurios svetimos buvo aniams laikams. Tai dažnas trūkumas istorijoje, kuriose vyrauja subjektyvinė pusė. Sis trūkumas priskičia ir dideliame Grigo Valančiaus kūrinyje, kaip teks pastebėti aptariant jo turinį.

2. Vyskupo biografija

Prieš imdamasis vaizduoti vyskupo gyvenimą, autorius pabėrė net 8 trumpus palaidū minčių straipsnelius, kurie skirti lyg įvadū dėstomajam dalykui. Juose paminimi autoriai, raše apie Valančių, jų pasisakymai apie jį. Bet daugiau kalbama apie dalykus, neturinčius tiesioginio ryšio su pagrindiniu turiniu.

Vyskupo biografija pradeda nuo jo genealogijos narplavimo ir kilimo aplinkos. Kadangi autorius pats kilęs iš to paties kelmo, tai žiningsi kildina iš jo asmenis ir ryškina jų giminiškų santykius. Dėmesio verta maža nuokrypa į Valančiaus kilimo sritį — Zemačių pajūri. Apie jį Grigas šiaip trumpai užsimena: „Zemaitijos pajūryje laisvųjų valstiečių proporcija buvusi didesnė. Jie buvo išskiriami iš kitų kaip įsikūrusieji miškuose, atseit, ne dvarų žemė“ (19 p.). Iš tikrųjų, tas pajūrinis kraštas senais viduramžių laikais, būdamas žymia dalimi už Zemačių augstumo ribos, buvo girių padengtas ir retai gyvenamas. Tai kraštas, panašus į Užnemunę. Ūkininkai tik vėliau (maždaug nuo XV š.) pradėjo juose kurtis; grioše galėjo įsigyti didesnius plotus ir tapti laisvaisiais arba čišnininkais. Giris laikytos valstybės, atseit, didžiojo kunigaikščio nuosavybe, ir jose, bent pradžioje, nebuvo didikų dvarų, kur valstiečiai baudžiavą būtų turėję eiti. Tad dauguma jų išliko laisvi ir pasiturintys. Jie patys galėjo daugiau šviestis ir vaikus į mokslus leisti. Iš to kiek skirtingos padėties Zemačių kampilio kilo, be Valančiaus, dar Daukantas, Šliūpas, Burba ir gal kiti.

M. Valančiaus eiti mokslai buvo mūsų autoriumi jo biografijos pradžia. Pradėta nuo Zemačių Kalvarijos mokyklos, kur tėvas 1816 m. atvežė mokyti būsiamą vyskupą. Tik autorius, užuot kalbėjęs apie tą mokyklą bei jos mokinį, užgriebė dar visą Zemaitijos švietimą nuo seniausių laikų, įjungdamas Kalvarijos mokyklos praeitį. Valančiaus mokymasis toje mokykloje pavaizduojamas ilgesne ištrauka iš vyskupo atsiminimų, rašytų senose dienose. Ištrauka panaudota įrodymui, kad mokinys Valančius buvo „penkiolikmetis vadas“. Pastaba gan vykusį. Po to seka mokymasis Varnių seminarijoje, apie kurią trumpai užsimenama, Stabtelėjama ties Valančiaus „susibajorinimu“, kuris rodo tuo metu nuo amžių įsigyvenusių visuomenės gradaciją.

Paskirais vaizdais aprašomos Valančiaus studijos vyriausioje Vilniaus kunigų seminarijoje. Šioje vietoje (39 p.) užkabina mas ir Vacl. Biržiška, esą šis sa-

vo brošiūroje apie Valančių padarė klaidą, pasakodamas apie vyskupo santykius su Daukantu. Aiški nuokrypa nuo temos. Kitoje vietoje (94-96 p.), jau tinkamoje, jis užsimena apie jų abiejų santykius be gilesnio nagrinėjimo.

Nuo 1828 m., kai Valančius baigė teologinius mokslus, dėstomai jo pastoracijos darbo keliai. Pradedama nuo Moziriaus, pirmosios Valančiaus kunigystės vietos. Kaip jis iš Moziriaus buvo perkeltas į Kražius ir paskirtas vietinės gminnazijos kapelionu, nesvarstoma. Apie Valančių Kražiuose ir apie pačius Kražius paberama keletas palaidū pastabų. Ne ką autorius turėjo pasakyti ir apie Valančiaus profesoriavimą dvasinėje Vilniaus akademijoje (1840-1842).

Daugiau pasakojama apie Valančiaus profesoriavimą Petrafilio akademijoje. Pažymimas jam buvęs lengingas bendravimas su arkivyskupu metropolitu Ignacu Holovinskiu ir Daukantu. Grigas spėlioja, kad Daukantas galėjo padėti Valančiui rinkti medžiagą jau Kražiuose pradėtai rašyti „Zemačių vyskupystei“. Toliau biografijoje pasakojama, kaip Valančius liko paskirtas Varnių seminarijos rektoriumi (1845). Ta proga trumpu žvilgsniu apmetama ir Varnių seminarijos praeitis. Ypačiai pabrėžiama, kad rektoriumas Valančius baigė rašyti „Zemačių vyskupystę“ ir ją išspausdino 1847 m.

Po seminarijos seka gan išsamus pasakojimas apie Valančiaus paskyrimą Zemaitijos vyskupu. Pasakojama pagal Alekno istoriją ir paties Valančiaus užrašus.

Apie Valančių kaip vyskupa pradeda rašyti biografijos dalyje, pavadintoje „Tarp žemačių Varniuose (1850-1864)“. Čia trumpai papasakojama, kaip vyskupas rinkosi sau bendradarbius, ypač tokius, kurie jam padėjo rašto dalykuose. Paminimi susirašinėjamai su Zavadskiu, Vilniaus knygų leideju. Aplamai, šioje biografijos dalyje Grigas švystelėjo savo retorika, kur perdėtai liaupsina vyskupą. Retorika įspūdinga, pagavi, tačiau nevisai atitinkanti istorinę tikrovę. Tarp perdėtos retorikos įterpiami ir realūs, labai vertingi vyskupo darbai, pirmoje eilėje jo paties ar bendradarbių parengti religiniai raštai, kaip „Zivatai šventųjų“, „Sventoji Senojo Įstatymo istorija“, „Davatkų knyga“, ypač kantičkos. Dar paminimos vyskupo kurtos mokyklos, blaivinimas.

Atkreiptinas dėmesys į šioje dalyje įvestą poskyrį „Daukantas Varniuose“. Aprašoma, kokiomis sąlygomis vyskupas pasamdė Daukantą, pasitraukusį į pensiją ir apsigyvenusį vyskupijos namuose. Nors poskyris trijų puslapių, tačiau nedaug pasako apie jų abiejų bendradarbiavimą. Nesurandama duomenų aiškinti, kodėl jie susipyko ir išsiskyrė. Autorius penkiomis eilutėmis tepalietė tą klausimą. „Kelis kartus supykęs išėjo durimis trenkęs (Daukantas — J. J.) ir žadėdamas negrįžti, bet vis sugrįždavo“ (95 p.). Paminė dar vyskupo rašytus Daukantui laiškus, bet jų nekomentuoją. Poskyrio gale duodamas Valančiaus laiškas Zavadskui, kur minimas Daukantas.

Pagal paties Valančiaus užrašus pavaizduojami įvykiai Varniuose 1863 m. sukilimo dienomis. Įterpiama sukilimo pra-

džia su lenkų himno giedojimais šventovėse, kaltinimai kunigų ir ypač vyskupo iš rusų pusės. Poskyryje „Damoklio kardas“ (109 p.) autorius pateikia Muravjovo vyskupui primestus 10 kaltinimų ryšium su 1863 m. sukilimu. Nuodugnai pavaizduoją, kaip vyskupas stengėsi draudyti „šėlstantį žvėrį“ (Mu-

rajevova — J. J.) po sukilimo numalšinimo, prašė raštu ir žodžiu paleisti suimtuosius kunigus. Išsiai pateikiami du Valančiaus atsišaukimai, lietusieji sukilimai. Prie jų autorius pridėda komentarų, paimitus iš Vilniuje 1972 m. išleistų Valančiaus raštų.

(Bus daugiau)

Pečkauskaitė - tautos auklėtoja

DR. MARIJA RAMŪNIENĖ

Kiekvienas rašytojas yra daugiau ar mažiau auklėtojas (kiek jis savo idėjomis paskatina kilnesniam gyvenimui), bet ne kiekvienas auklėtojas yra rašytojas. Didžiausias žmonijos auklėtojas Kristus pvz. nebuvo rašytojas — Jis savo mokymus paliko ne knygoje, o žmonių širdyse. Tik vėlesniais laikais Jo skelbtos mintys buvo surašytos mokinių. Taip pat ir graikų mokytojo Sokrato idėjos buvo surašytos jo mokinio Platono.

M. Pečkauskaitė — Šatrijos Ragana buvo viena iš tų auklėtojų, kurie reišėsi ir žodžiu, ir raštu, ir pavyzdžiu. Mokytojos pašaukimą ji pasirinko, kad „galėtų geriau artimui tarnauti“. Oficialus mokyklinis jos darbas nebuvo ilgas (šešeri metai Marijampolės „Ziburio“ mergaičių progimnazijoje ir dveji metai jos pačios Židikuose įsteigtoje kaimo mokykloje), tačiau jos inasas į lietuvių pedagogiką yra gana didelis.

1. Visų pirma M. Pečkauskaitė buvo toji lietuviškos mokyklos kregždė, kuri įsivainavo pedagogines Vakarų pasaulio idėjas (Zuericho ir Freiburgo universitetuose) ir jas perteikė gimtajam savo kraštui. Didžiausios reikšmės jos gyvenime turėjo jos mokytojas Friedrichas Wilhelmas Foersteris (1896-1966) — pasaulinio masto pedagogas. Jis iš mokytojo reikalavo stipraus charakterio, savitvardos, Kristaus sekimo. Tos idėjos ryškiai atsispindėjo visoje M. Pečkauskaitės pedagoginėje veikloje, jos raštuose ir vertimuose (išvertė lietuvių kalba pagrindinius Foersterio raštus). Savo klāsėse ji įvedė auklėjimo pamokas, kuriose skleidė savęs tobulinimo idėją, paremtą laisvės principu: kova su blogiu bei savitarda turi būti remiama ne baime, bausme, bet laisvu gėrio pasirinkimu bei jo žavesiu (pvz. apysaka „Vyšnios“).

2. Antras stambus M. Pečkauskaitės nuopelnas — rūpinimasis kaimo švietimu, ypač Lietuvos atgimimo laikotarpyje, kai labai trūko išsilavinusių žmonių. Apie šią jos veiklą T. Gražytė yra parašiusi disertaciją 1929 m. Montpellier universitete: „Marie Pečkauskaitė et la Renaissance Nationale Lituanienne“. Kitą disertaciją vokiečių kalba apie pedagoginę M. Pečkauskaitės veiklą yra parašęs kun. dr. Konstantinas Gulbinas, kapucinas, apie 1970 metus.

Pedagogini savo credo M. Pečkauskaitė išreiškė apysakoje „Vincas Stonis“, kur išdėstė net kaimo mokyklos planą, programą, svajotą studijų metais Sveicarijoje. Ji taip pat skatino ir kitas bajoraites eiti laudies šviestis. Tai matyti pvz. jos apysakoje „Viktutė“. Kitose apysakose, kaip pvz. „I šviesa“, ji vaizduoja didelį Juozuko mokslo troškima ir sunkią varguolio dalį, besišaukiančią pagalbos.

Kilnaširdė krikščionė Marija Pečkauskaitė per pasiaukojančią meilę rodė kelią savo tautai.

venimą. Pzv. „Vincas Stonis“ apysakoje vaizduoja Vincuko vagystę ir parodo, kad bendruomenės gyvenimo pagrindas yra tiesa ir teisė. Pasiukojanti meilė yra pagrindinė vertybė, ugdatanti kilnius žmones. Toks yra pvz. knygnėšys Levanarda „Se name dvare“, toks yra Silvestras pasakojime „Anuomet“. Ijedu stato savo gyybę pavojun, kai iškyla tėvynės arba arimo reikalas.

3. Pedagoginiai raštai yra trečias M. Pečkauskaitės nuopelnas. Daug dėmesio susilaukė jos 1926 m. parašyta knyga jaunom motinom „Motina auklėtoja“. Joje autorė kalba apie vaiko kūno auginimą ir jo sielos auklėjimą populiariu būdu, panaudodama Sv. Raštą, istoriją, tautosaką ir kitą medžiagą. Pagrindinė jos linija — ugdyti žmogų kilnesniam gyvenimui, remiantis krikščionybės principais. Vėliau šią mintį M. Pečkauskaitė plėtojo kitokių būdu žurnalo „Naujoji Vaidilutė“ skyriuje „Rimties valandėlėje“ ir knygelėje „Jaunoms mergaitėms“. Čia autorė kėlė ypač vidinės savitvardos, bendruomeniškuo, mandagumo reikalą.

Pedagoginiai M. Pečkauskaitės raštai yra skirti praktiniam gyvenimui, nesiekia akademinę augštybių. I akademinę karjerą ji žiūrėjo skeptiškai. Sakydavo: „Doktoratas nepėdės man apysakų rašyti bei kaimo vaikų mokyti“. Ji nenorėjo net 1928 m. Lietuvos universiteto duoto garbės doktorato. Kan. Tumo-Vaižganto išrūpintą valstybės pensiją jinai priėmė tik todėl, kad galėtų daugiau žmonių sušelpiti.

Kai okupacinė vokiečių valdžia I D. karo metu uždarė jos įsteigtą kaimo mokyklą Židikuose, M. Pečkauskaitė tęsė savo auklėjamąją veiklą labdaros darbais, savo kilnios asmenybės įtaka. Ji vadovavo kelioms labdaros organizacijoms, dalį savo patalpų atidavė ambulatorijai, globėjo našlaičius, savo menkais ištekliais dalinosi su vargšais. Kai kartą jos draugai atsiuntė ją pinigų kelionei, kad juos aplankyti, ji padėkojo, išreiškė didį norą juos pamatyti, bet pridėjo: „Kaip aš galiu išleisti sau, kada kitiems tie pinigai yra taip reikalingi!“

Tas gyvas asmeninis kontaktas su pagalbos reikalingais žmonėmis subrandino ją kaip rašytoją, kaip auklėtoją ir kaip žmogų. Ji nauju būdu pažino savo tėvų, žmogaus ir savo sielos kilnumą, suprato giliau meilės reikšmę žmogaus gyvenime, ypač jos reikšmę dvasiniam vaiko ugdymui. Šią mintį ji klasiškai išreiškė „Irkos tragedijoje“ ir „Vaikuose“.

Gyvenime patirtą meilę ji savo kūrybiniu talentu perkėlė į grožinę formą, sugebėjo svarbiausius savo personažus (mamutė, Levanarda, Bobulė, Irka) atvaizduoti artimo meilės didvyriais bei asmenybinės pedagogikos siekiamais idealais.

Kilnaširdė krikščionė Marija Pečkauskaitė per pasiaukojančią meilę rodė kelią savo tautai.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

VALSTYBINIS KENTO UNIVERSITETAS nutarė telkti medžiagą, liečiančią pirmąją sovietų ir vokiečių okupacijas Lietuvoje II D. karo metais. Šiam tikslui yra skiriama metinis \$3.000 stipendija lietuvių kilmes studentui nuo 1979 m. sausio 3 d. Ją galės gauti asmuo, mokantis lietuvių kalbą žodžiu ir raštu, studijuojantis socialinius ar humanitarinius mokslus, norintis paruošti doktoratą apie Lietuvą ar lietuvius. Jam teks atlikti pasikalbėjimus su tais tautiečiais, kurie gerai pažino minėtų okupacijų įvykius. Pirmiausia pokalbai bus įrašyti į magnetofono juosteles, o vėliau perrašyti mašinėle, kad tokia medžiaga būtų prieinama okupacijų laikotarpio tyrinėtojas. Apie II D. karą jau daug rašyta, tačiau medžiaga dažniausiai buvo nedokumentinė, nepalanki lietuviams. Ją dabar norima papildyti asmeniniais liudininkų pareiškimais, ypač tų, kurie patys patyrė šio karo žiaurumus. Tokiu liudininkų skaičius kasmet mažėja. Magnetofono įrašais tikimasi išsaugoti ateičiai skaudžią jų patirtį. Numatyti liudininkams iš anksto bus pasiūti klausimai lietuvių ir anglų kalbomis. Kandidatai, norintys gauti metinį \$3.000 stipendiją, turi kreiptis šiuo adresu: Dr. John F. Cadzow, Director, Ethnic Heritage Program, 729 Wright Hall, Kent State University, Kent, Ohio 44242, USA. Jie turi pridėti tris rekomendacinius laiškus, studijų pažymėjimą, numatomo ruošti doktorato aprašą.

AMERIKOS LIETUVIŲ KULTŪROS ARCHYVAS, plačiau žinomas ALKOS santrumpa, buvo įsteigtas prel. Pr. M. Juro Putname, Conn. Steigėjas jame yra sutelkęs apie 100.000 knygų bei kitų literatūrinių vienetų, tūkstančius meno bei tautodailės kūrinių. Dabartinės 2.400 kv. pėdų talpos patalpos archyvu yra permažos. ALKA prel. Pr. M. Juras, turintis jau 87 metus amžiaus, perdavė Lietuvos Katolikių Mokslo Akademijai, pasilikdamas tik steigėjo teises. Archyvo patalpas 6.400 kv. pėdų praplės statomas vieno augšto priestatas su pusrūsiu. ALKA dabar rūpinasi LKM Akademijos sudarytas dešimties asmenų direktoriatas, kuriam talkina ALKOS globos komitetas, turintis 47 narius, atstovaujančius įvairių pažiūrų lietuviams. Priestato statyba, pareikalaujančią \$250.000, tikimasi užbaigti šį rudenį. Informacinį pranešimą apie ALKOS praplėtimą rugpjūčio 9 d. laidoje paskelbė vietinis laikraštis „Widham County Observer — Putnam Patriot“, įsidėdamas steigėjo prel. Pr. M. Juro nuotrauką prie senoviško laikrodžio. Skaitytiniai sąvaidinami su ALKOS istorija, prel. Pr. M. Juro prieš 55 metus pradėtą archyvinės medžiagos telkimu. Jis dabar gyvena Arkiv. J. Matulaučio, MIC, senelių namuose, kas dieną atnašauja Mišias, tvarko archyvo medžiagą, vaikšto penkias mylias, nors jau yra turėjęs tris širdies atakas. Priestato statyba vis dar yra reikalinga finansinės tautiečių paramos. Čekiai rašomi ALKOS vardu ir siunčiami šiuo adresu: ALKA, P.O. Box 608, Putnam, CT 06260, USA. Amerikiečiai lietuviavai savo aukas ALKA galės atskaityti nuo pajamų mokesčio. Priestatas turės paminklinę lentą su garbės mecenatų, mecenatų, garbės fondatorių ir fondatorių pavardėmis. Iš garbės mecenatų laukiama \$10.000 ar daugiau, iš mecenatų — \$5.000, iš garbės fondatorių — \$1.000, iš fondatorių — \$500, iš rėmėjų — \$100.

DAIL. JURGIO JUODŽIO tapybos parodą š. m. gruodžio 13-16 d. d. rengia Lietuvos Klubas savo patalpose St. Petersburg, Floridoje. Kūrinis temos atspindės Lietuvos nepriklausomybės atsteigimo šešiasdešimtmetį.

ANTANO TULIO novelių tomą baigė redaguoti Vladas Kulbokas. I leidinį yra sutelktos geriausios novelės, rastos po autoriaus mirties rankraščiuose. V. Kulbokas taipgi parašė įvadą apie A. Tulį ir jo kūrybą. Pomirtiniu A. Tulio raštų išleidimu rūpinasi velionies žmona Faustina Tulienė ir Lietuvos Rašytojų Draugijos valdyba.

KETURIASDESIMTOJI BALTISTŲ KONFERENCIJA R. Berlyne, Humboldt universitete, buvo skirta „Lietuviškųjų istorijų“ autorius Hermano Suedermanno atminimui. Paskaitą apie šį baltistą skaitė R. Vokietijos dailės akademijos prof. Wilhelmas Girns. Konferencijai vadovavo baltistikos komisijos pirm. prof. Viktor Falkenhahn.

LIETUVOS VYČIŲ 142-ros kuopos pastangų dėka Georgtowno universitetas Vašingtone šį rudenį įves lietuvių kalbos kursus, taikomus asmenims, kurie jos nemoka. Kursų vadove pakviesta iš Bostono Vašingtonan atsikėlusį Skirma Kondratienė. Kursai bus pradėti rugsėjo viduryje ir užbaigti gruodžio pradžioje. Paskaitos bus skaitomos kiekvieną šeštadienį nuo 9 v. iki vidurdienio. Jeigu atsiras daugiau klausytojų, kursai galės būti tęjami ir po Kalėdų. Kursų mokeskis — \$80. Platesnės informacijos būsimiems kursantams teikia Lietuvos vyčių kuopos pirm. E. Migonytė, 1511 K St. N. W., Suite 629, Washington, D. C. 20006. Tel. 202-638-1908. Kursairai raginami pasinaudoti Vašingtono ir apylinkių lietuviav.

RESPUBLIKINĖS 1978 M. LITE-TŪROS ir meno premijas laimėjo: poetė V. Palčinskaitė — už rinktinę vaikams „Namai, namučiai“, kompoz. J. Juozaitis — už simfoniją „Rex“, vyr. dail. J. Malinauskaitė — už scenovaidžius septyniems spektakliams Kauno dramos teatre, Klaidėdos dramos teatro aktorius V. Paukštė — už seriją sukurty vaidmenų, skulptorius K. Patamsis — už sovietų kariams skirtą paminklą prie Šiaulių, dail. A. Stoškus — už savo vitražus, kurie papuošė Iljanovską, Maskvą, Klaipėdą ir Vilnių.

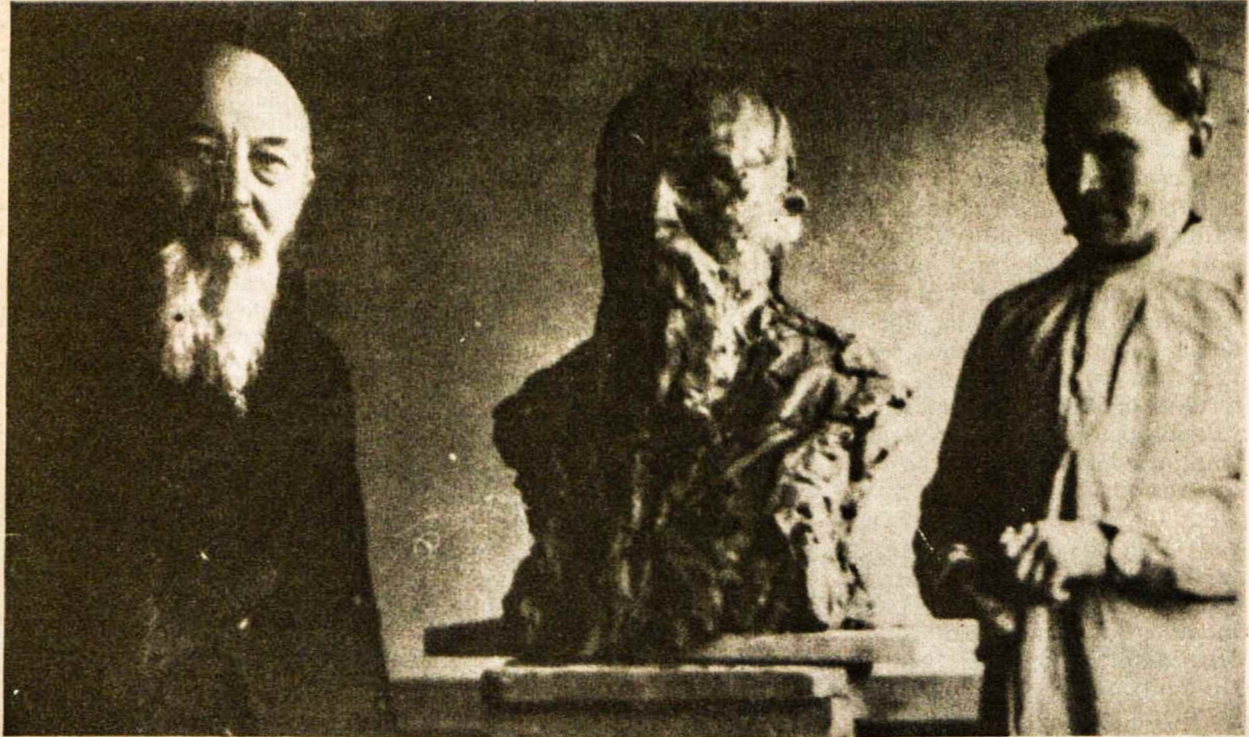
RESPUBLIKINĖS 1978 M. PREMIJOS mokslo ir technikos srityje paskirtos: dr. A. Paškevičius, A. S. Glemžai, L. Lukoševičiui — už „Biochemijos“ vadovėlį; V. Gaideliui ir dr. E. Montrimui — už ciklą darbų apie elektrofotografinių sluogsnų fiziką, slaptąjo atvaizdo juose susidarymo pagrindus; dr. S. Kutkevičiui — už aromatinį aminų ir heterociklinių junginių n-3 chloroksi-propilinių darinių sintezę bei tyrimus; dr. Z. Vainoriui, R. Kirvičiui, S. Starui — už plačiąsųjų vėlinimo ir atlenkimo sistemų teorijos ir konstrukcijų sukūrimą bei įdiegimą pramonėje; J. Astafajevui, V. A. Buinevičiui, G. Majauskui, S. R. Petrui — už triukšmo ir atsitiktinių procesų charakteristikų matematinio radiotechninių sistemų teorijos sukūrimą, praktinį jos rezultatus panaudojimą; dr. S. Pileikiui — už darbu ciklą „Lietuvos vabalai“; dr. M. Kabalienei — už naujų palinologijos metodų sukūrimą bei jų pritaikymą Lietuvos holoceno paleogeografijai; B. Grigaliūniui — už vadovėlį „Statybinės medžiagos ir gaminių“; R. V. Kaminskiui, A. Kunigėliui, S. Mikulionii, Z. Simanavičiui, J. Stukui, R. Jaloveckui ir H. Janiškėiui — už kultūrinių Lietuvos paminklų restauravimą ir pritaikymą ūdiniams poreikiams 1967-77 m.; A. Balčiūniui, B. Blažiui, J. Veličkai, A. Lukianui, M. Pikeliiui, A. Sakalaukui ir R. Tumui — už mokslinį drenažo konstrukcijų ir statybos technologijos pagrindimą bei įdiegimą žemės ūkyje. Be šių mokslinių, premijų susilaukė dar dvi 13 asmenų grupės už laimėjimus socialiniame lenktyviame, darbo namo didimine. Tarp jų yra vilniečiai šaltkalviai E. Burovas ir S. Masuškas, karių melžeja L. Bakanauskienė iš Šiaulių rajono, kaulių šėrėja K. Drevinskienė iš Biržų rajono, traktorininkas B. Melynis iš Rokiškių rajono, nieko bendro neturintys su tikraisiais mokslo bei technikos specialistais.

VASAROS KONCERTŲ CIKLĄ „Nakties serenados“ Druskininkuose pradėjo kamerinis Lietuvos orkestras, vadovaujamas prof. S. Sondackio. Pagrindinė repertuaro dalis buvo skirta klasiškai muzikai, ypač prieš 300 metų gimusiai italui A. Vivaldiui. Orkestrui talkino solistai: vilnietis smuikininkas prof. E. Paulauskas, violončeliste K. Georgian ir fleitistas A. Kornejevas — tarptautinių konkursų lauretai iš Maskvos. „Nakties serenados“ skambėjo ir Palangos gintaro muzėjuje terasoje, kuriose koncertai buvo pakartoti Kretingoje. Simfoninis Vilniaus filharmonijos orkestras su vadovu J. Domarku dešimt koncertų taipgi surengė Palangoje. Jam talkino Kauno choras ir Vilniaus „Ažuoliukas“, dirigentai bei solistai instrumentalistai iš Vilniaus, Maskvos ir Kijevo. I koncertų programos buvo įtraukti L. Beethoveno „Devintoji simfonija“, W. A. Mozarto „Requiem“, M. K. Čiurlionio, B. Dvariono, O. Balakausko, rusų ir vokiečių klasiškų kūrinių. Palangos vasarotojų ir literatūrinius muzikinius vakarus Birutės kalno puzėje pakvietė vilnietis aktorai, laudies instrumentų kvartetas, kanklininkų trijulė, prieš tai koncertavę Druskininkuose, kur taipgi šią vasarą vyko fortepijoninės muzikos koncertai.

LIAUDIES ANSAMBLIS „LIETUVA“ dvi savaites viešėjo Kapsuke (Marijampolėje) bei kitose šio rajono vietovėse su koncertine programa „Dainuojame žmogui“. Vietovėms, neturinčioms didesnių scenų, buvo paruoštos mažesnės dainų bei šokių programos. Po atostogų „Lietuva“, vadovaujama Pr. Budriaus, paruošė specialią programą 70-tosioms ansamblio įsteigėjo Jono Švedo gimimo metinėms. Ansamblis šį rudenį koncertuos Kremliaus suvažiavimų rūmose, o 1978 m. pradžioje dalyvaus tradiciniame „Rusų žiemos“ festivalyje.

LIAUDIES BUTIES MUZEJAUS Rumšiškėse lankytojus rugpjūčio savaitgaliais ir XX šimtmečio pradžią nukėlė naujai įsteigto Klotimo teatro spektakliai. Scenėje kompozicija paruošė ir režisavo Povilas Mataitis, scenografija pasirūpino Dalia Mataitienė. Pirmoje dalyje solistai E. Šiurkienė, A. Grigaitė, V. Bareikis atliko dainas: M. Petrausko ir J. Rastenio „Skamba kankliai ir trimantai“, kompoz. M. Račo ir poeto kun. A. Vienažindžio „Sudie, kvietkeli“, kompoz. S. Moniškos ir poeto A. Mickevičiaus „Viliją“. Antroje dalyje buvo skirta aktoriams — S. Čiurlionienės-Kymantaitės monologui „Najiesi — nadektousi arba Selektėję kastaus daiktus“, Vaizganto „Negrynai sąžinei“, „Zemės ar moteries“, gvyiesiems paveikslams „Gatvė“, „Jis ir ji!“.

V. Kst.

Mažosios Lietuvos patriarchui Martynui Jankui š. m. rugpjūčio 7 d. būtų suėję 120 metų amžiaus. Si nuotrauka daryta 1935 m. M. Jankus stovi prie skulptoriaus kuriamos jo statulos

R. CHOLKAN & CO. LTD.
REAL ESTATE

JANE-BABY POINT, atskiras, centrinio plano, 6 kambarių namas; apšildomas saulės kambaris; gražus natūralus medis viduje; garažas su privačiu įvažiavimu; namas be skolų.

ROYAL YORK-EGLENTON, gražus 6 kambarių vienaauštis; pilnai užbaigtas rūšys, 2 prausyklos, 2 atviri malkomis kūrenami židiniai; garažas su privačiu įvažiavimu.

SWANSEA, atskiras, originalus tributis, 3 ir 2 miegamųjų, vos kelio liko metų senumo; garažai su privačiu įvažiavimu.

RUNNYMEDE-BLOOR, 8 kambarių mūrinis namas, 2 mod. virtuvės; garažas su privačiu įvažiavimu; namas be skolų; prašoma kaina \$64.900.

HIGH PARK-BLOOR, 7 kambarių atskiras namas; kvadratinis planas, vandeniu-alyva šildomas; 2 prausyklos; garažas su plačiu įvažiavimu, netoli Bloor.

ROYAL YORK-BLOOR, atskiras vienos šeimos 2 miegamųjų (5 kamb.) vienaauštis, vandeniu-alyva šildomas; užbaigtas rūšys, nemažas sklypas, garažas su privačiu įvažiavimu.

INDIAN RD-BLOOR, 10 didelių kambarių atskiras namas; kvadratinis planas; garažai su plačiu privačiu įvažiavimu; namas be skolų.

JANE-ANNETTE — palikimas, 5 kambarių atskiras mūrinis vienaauštis; garažas; prašoma kaina tik \$55.000.

16 ĮSTAIGŲ JUŠŲ PATARNAVIMUI TORONTE IR ONTARIO PROVINCIJOJE.
P. KERBERIS,
2336 BLOOR STREET WEST
tel. 763-5555 namų 535-1584

Australijos lietuvių sportininkai žygiuoja Toronto gatvėmis Pasaulio Lietuvių Dienose
Nuotr. V. Bacevičius

DVI NAUJOS J. BURKAUS KNYGOS

"DU DVYŠINIŲ BŪTYBIŲ PASAULIAI", 444 psl., JAV \$8.50, ir "KONNERSREUTHO TERESE" (Neumanaitė), \$5.00. Užsakyti: "Sūduva", 809 Ramble St., Hot Springs, AR 71901, USA

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

sieks \$11,8 milijono, bet greičiausiai peržengs ir šią ribą. Mėnėtos reformos nėra galutinės — kaikuriuos jų reikalingos parlamentu patvirtinimo.

Kanados statistikos liepos mėnesio duomenys vėl atkreipė kanadiečių dėmesį į kylančią infliaciją. Tą mėnesį pabrangus kasdienio vartojimo reikmenims 1,5%, metinė infliacija pasiekė 9,8%. Didžiausia kaltė tenka maisto gaminiams, birželio mėnesį pabrangusiems 2%, liepos — net 4%. Kai premjero P. E. Trudeau vyriausybė 1975 m. įvedė kainų bei atlyginimų kontrolę, metinė infliacija buvo matuojama 10,6%. Per trejus kontrolės metus ji buvo sumažinta, o dabar atšaukus kontrolę, vėl pakilo iki 9,8% ir jau baigia priartėti prie buvusios augščiausios ribos — 10,6%. Susidaro įspūdis, kad kainų bei atlyginimų kontrolė nepasiekė numatyto tikslo. Varžtų panaikinimas dabar dar labiau įsiūbuos infliacinės liepsnas, kurs-tomas kainų augimo, unijų reikalavimo perdidelio atlyginimų didinimo.

Pagerėjimo nesimato ir nedarbo fronte — bedarbių skaičius liepos mėnesį, lyginant jį su birželiu, pakilo 24.000 ir pasiekė 927.000. Nedarbai matuoti įvestas sezoninis mastelis betgi teigia jo sumažėjimą nuo 8,6% iki 8,4%. Su tokiu masteliu išeina nerimtas žaidimas — bedarbių skaičius auga, o nedarbo nuošimtis mažėja. Tai aiškina tu, kad pagal sezoninius svyravimus liepos mėnesį turėjo būti didesnis bedarbių skaičiaus paaugimas, prašokantis užregistruotus 24.000. Sezoninius aiškinimus sujaukia sausis nedarbo draudos išmokų duomenys. Per pirmuosius penkis 1978 m. mėnesius nedarbo drauda bedarbiams išmokėjo \$2,3 milijono, o tai yra 21% daugiau, negu tame pačiame laikotarpyje 1977 m. Kanados statistika taipgi skelbia, kad per visus 1977 m. nedarbo draudos išmokos siekė \$3,9 milijono. Tokiu būdu pirmųjų šiemetinių penkių mėnesių \$2,3 milijono sudaro jau beveik du trečdalius visų draudos išlaidų 1977 m., nors galutiniam 1978 m. balansui dar trūksta net septynių mėnesių. Atrodo, nedarbo drauda susilauks naujo išmokų rekordo, o su juo bus gerokai padidintas valstybinio biudžeto deficitas.

Kanados paštininkų unija, vadovaujama J. C. Parroto, atsisakė tarpininkų paslaugų naujos sutarties derybose, kad jau š. m. rugsėjo 20 d. turėtų teisę pradėti legalų streiką. Pašto min. G. Lamontagne unijos atstovus apkaltino elementaraus realizmo stoka. Pasak jo, unija reikalauja 30 valandų darbo savaitės su 40 valandų atlyginimu. Tada paštininkai dirbtų penkias dienas po 6 valandas. Kiekvieną tokią trumpą darbo dieną jie nori, kad paštas duotų pilnai apmokamas dvi pertraukų valandas poilsiu, vieną valandą priešpiečiams ir pusvalandį pravaikštomis iš darbo vietos ir poilsio vietai bei atgal. Min. G. Lamontagne pastebi, kad tokiu atveju, įvedus šešių valandų darbo dieną, iš tikrųjų dirbama būtų tik dvi su puse valandos, o ilsimasi bei užkandžiaujama tris ir pusę. Prie tokių fantastinių paštininkų unijos planų tenka prijungti ir Kanados Darbo Kongreso pirm. D. McDermotto išpėjimą unijų vadamams nereikalauti 32 valandų

darbo savaitės, kol jos neturi net JAV unijos. Priešingu atveju visiškai sustos Kanados gaminių eksportas užsienin dėl jų perdidelių kainų. Pašto min. G. Lamontagne taipgi teigia, kad paštininkams yra pasiūlyta atlyginimus padidinti 13,2% per pusantrų metų. Vidutinė metinė jų \$13.809 alga tada padidėtų iki \$15.604. Jeigu paštininkai neatsakingos savo unijos dėka pradės streiką, G. Lamontagne žada kreiptis į federacinį parlamentą, kad jis juos grąžintų darban savo įsakui. Nemažų komentarų spaudoje susilaukė premjero P. E. Trudeau pažadas pašta paversti valdine bendrove. Šiuo atveju svarų žodį tarė konservatorius R. S. Ritchie, paruošęs specialų pranešimą pašta reikalais konservatoriui vadui J. Clarkui. Jis reikalauja, kad paštininkams oficialiai būtų atimta streiko teisė ir įvestas privalomas tarpininkų sprendimas. Valdinė bendrovė yra ir "Air Canada", taip pat kamuoja dažnų streikų. Ji betgi neturi visiško monopolio orinio susisiekimo srityje. Streiko atveju nemažai keleivių perveža kitos kanadiškos ir užsienio bendrovės. Tuo tarpu paštininkai, naudodamiesi monopolio teise, visiškai nutraukia betkokias pašta paslaugas kanadiečiams ne tik krašto viduje, bet ir su užsieniu.

Fordo automobilų gamykla, gavusi finansinę \$40 milijonų paramą iš federacinės vyriausybės ir \$28 milijonų iš Ontario provincijos, naujajai variklių gamyklai pasirinko Ontario Windsorą. Jos pastatymas bei įrengimas Fordo bendrovei kainuos \$535 milijonus. Planus tikimasi įgyvendinti iki 1981 m. pavasario. Gamykloje darbo gaus 2.600 kanadiečių, o kiti 5.200 įsijungs su įvairiais pagalbinais darbais kitose įmonėse.

Valstybinė CBC televizijos ir radijo bendrovė, jau nekartą pasitarnavusi komunistų propagandai, vėl atliko meškos patarnavimą čekoslovakams. Minint sovietinės invazijos į Čekoslovakiją dešimtmetį, "Newsmagazine" programon buvo pakviestas dabartinės Čekoslovakijos ambasadorius S. Murinas, kuris tą įvykį nušvietė pro Kremliaus vadų akinius. Protesto laišką CBC prez. A. Johnsonui nusiuont federacinio parlamento narys O. Jelinekas, buvęs čekų dailiojo čiuožimo meistris, kuriam 1968 m. teko lankytis Čekoslovakijoje prieš pat invaziją. Gvildenant tokius istorinius įvykius, logiščiau būtų pasikviesti ne sovietinę invaziją garbinantį Čekoslovakijos ambasadorių, o bešališkus, objektyvius stebėtojus, pvz. tada Prahoje buvusius kanadiečius žurnalistus. Vienas jų yra P. Worthingtonas, dabartinis "The Toronto Sun" redaktorius, 1968 m. dirbęs "The Telegram" dienraštyje, invazijos metu nusiūstas Prahon. Jo išpūdžiai gerokai skiriasi nuo dabartinio Čekoslovakijos ambasadoriaus S. Murino.

Lietuvos jaunių vandens slūžių pirmenybės Vilniaus rajono Gelužio ežere laimėjo Elektrėnų "Poseidono" komanda, II vietoje palikusi Vilniaus "Elektrografiją", III — Vilniaus "Nemuna". Vaikinių čempionu tapo "Poseidono" atstovas R. Bučys, merginų — "Elektrografijos" atstovė N. Čuchonceva.

Sovietų Sąjungos merginų paprastų šaškių pirmenybėse gerai pasirodė telšietė V. Paulauskaitė, treniruojama K. Vozbuto. Ji surinko 9 taškus iš 12 galimų, laimėjusi septynis susitikimus, keturis baigusis lygiosiomis ir vieną pralaimėjusi. Tiek pat taškų išsikovojo ir Rusijos atstovė G. Sultanova. Remiantis pirmenybių nuostatais, jos abi paskelbtos merginų šaškių čempionėmis.

Sovietų Sąjungos teniso federacijos prezidiumas kasmet paskelbia geriausių teniso teisėjų dešimtukus. I šiemetinių jų įtrauktas ir vienas lietuvis: vilnietis geologijos ir mineralogijos mokslų kandidatas Vincas Korkutis, dirbantis Lietuvos geologijos mokslinio tyrimo institute.

Spartakio gimnastikos čempionė Lietuvoje netikėtai tapo trylikametė Jūratė Karlonaitė, Vilniaus 44-tosios vidurinės mokyklos septyniokė, paruošta trenerės Vandos Montirienės. Dėl jauno amžiaus ji nebuvo įjungta į komandą, dalyvavo tik individualiose varžybose. Jaunoji čempionė visus nustebinė, pirmą kartą Lietuvos gimnastikų istorijoje per laisvuosius pratimus atlikdama dvigubą saltą susigrupavimą. Jaunuolių grupėje stipriausias gimnastas buvo Viktoras Surpikas.

Lietuvos lauko teniso pirmenybėse Klaipėdoje dalyvavo 16 moterų ir 23 vyrų, kurių tarpe buvo 8 merginų ir 6 vaikinai. Priegaulio atstovai betgi nestengė parodyti rimtensio pasipriešinimo veteranams. Auksą medalį moterų vietoje laimėjo praėjusių metų čempionė vilnietė A. Vaitkienė, kaunietė Nijolė Gudavičienė išeivius 2-6, 6-4, 8-6. Baiginiame moterų dvejetos susitikime laimėtojomis tapo vilnietės A. Vaitkienės ir Audronės Kalvelytės, nugalėjusios kaunietes N. Gudavičienės ir B. Sližytę 5-7, 6-3, 6-1. Pirmenybių eigą sujaukė netikėtai vilnietė V. Mažeikienė pasitraukimas paskutinę dieną. Dėl jo be kovos vyrų čempionu tapo pripažintas kaunietis Gracijus Remeikis, mišraus dvejetos — N. Gudavičienė ir G. Remeikis.

Ateitininkų žinios

Studentų ateitininkų vasaros stovykla vyksta rugpjūčio 27 — rugsėjo 4 d. d. Dainavoje, Manchester, Mich.

Bendra tema: "Aš ir mano pasaulis". Temą "Aš ir Amerika" gvildina kun. dr. A. Paškus, "Aš ir Krštus" — L. Gražulienė, "Aš ir Lietuva" — prof. A. Idzulis, "Aš ir organizacija" — G. Juozapavičiūtė ir A. Kuolas.

Vakarines programas tvarko paskiros studentų at-kų draugovės bei pakviesti asmenys. Kas dieną vyksta įvairūs užsiėmimai — sportas, dainavimas, tautinio meno pažinimas, pašnekesiai ir t. t. Stovyklos užbaigtųjų vakaras įvyks rugsėjo 2, šeštadienį, kuriam bus paruošta specialiai programa. Po to įvyks šokiai, grojant Rimo Kaspučio orkestrui "Romantika".

Stovyklos vadovybę sudaro: kapelionas kun. K. Pugevičius, komendantas — Saulius Girnius, mergaičių vadovė — Indrė Damušytė, berniukų vadovas — Rimas Cepulis, muzikos vadovas — Raimundas Obalis, akordeonistas — Rimas Kasputis, šeiminkė — p. Mainelienė, ūkvedys — Kęstutis Smalinskas, mokyklos sargas — Andrius Kazlauskas.

Stovyklą surengė Detroito SAS draugovė, kurios valdybą sudaro: Gintė Damušytė — pirm., Rita Neverauskaitė — vicepirm., Virgis Kasputis — izd., Kristina Veselkaitė — sekr., Vida Nakaitė — narė. Ideologinę stovyklos programą paruošė kun. dr. A. Paškus, L. Gražulienė ir G. Damušytė;

G. Damušytė

Skautų veikla

XVI Romuvos stovyklą buvo 12 vilkiukų. Iš jų 4 buvo iš JAV — P. Slavėnas iš Buffalo, D. Vidmantas, B. Urban ir A. Pauliukonis iš Rochesterio. Jie išėjo skirtingą programą ir jaukiai praleido laiką. Įvyko ir metinės varžybos, kurių laimėtojai yra šie: už lietuviškumą — T. Jonyš, už skautiškumą — J. Sinkevičius, už draugiškumą — D. Ross. Dalis jų išvyko į tautinę stovyklą.

Ziemos sezonas prasideda rugsėjo 30 d. Sueigos numatomos pirmadieniais Priskėlimo Parodų salėje. B.

SPORTAS

SPORTAS LIETUVOJE

Grupė Lietuvos alpinistų, vadovaujama Zigmo Blažaičio, Pamyro Alajaus kalnuose įkopė į 5.195 m. aukščio Capdaros viršūnę sunkiausiu VI kategorijos maršrutu. Lietuvos alpinistų rinktinės gydytojo Viktoro Capekvičiaus pranešimu, šiaurinė viršūnės siena buvo įveikta per keturias su puse paras. Be vadovo Z. Blažaičio, grupę sudarė A. Misiukevičius, A. Petrauskas ir latvis E. Imantas. Sis VI kategorijos sunkumo įveiktas kopimo maršrutas yra antrasis Lietuvos alpinistų laimėjimas. Pirmą kartą VI kategorijos maršrutu lietuviams alpinistams, vadovaujamiems V. Saduiko, pavyko įveikti Džigitos sieną Tian-Sanio kalnuose 1969 m.

Lietuvos jaunių vandens slūžių pirmenybės Vilniaus rajono Gelužio ežere laimėjo Elektrėnų "Poseidono" komanda, II vietoje palikusi Vilniaus "Elektrografiją", III — Vilniaus "Nemuna". Vaikinių čempionu tapo "Poseidono" atstovas R. Bučys, merginų — "Elektrografijos" atstovė N. Čuchonceva.

Sovietų Sąjungos merginų paprastų šaškių pirmenybėse gerai pasirodė telšietė V. Paulauskaitė, treniruojama K. Vozbuto. Ji surinko 9 taškus iš 12 galimų, laimėjusi septynis susitikimus, keturis baigusis lygiosiomis ir vieną pralaimėjusi. Tiek pat taškų išsikovojo ir Rusijos atstovė G. Sultanova. Remiantis pirmenybių nuostatais, jos abi paskelbtos merginų šaškių čempionėmis.

Sovietų Sąjungos teniso federacijos prezidiumas kasmet paskelbia geriausių teniso teisėjų dešimtukus. I šiemetinių jų įtrauktas ir vienas lietuvis: vilnietis geologijos ir mineralogijos mokslų kandidatas Vincas Korkutis, dirbantis Lietuvos geologijos mokslinio tyrimo institute.

Spartakio gimnastikos čempionė Lietuvoje netikėtai tapo trylikametė Jūratė Karlonaitė, Vilniaus 44-tosios vidurinės mokyklos septyniokė, paruošta trenerės Vandos Montirienės. Dėl jauno amžiaus ji nebuvo įjungta į komandą, dalyvavo tik individualiose varžybose. Jaunoji čempionė visus nustebinė, pirmą kartą Lietuvos gimnastikų istorijoje per laisvuosius pratimus atlikdama dvigubą saltą susigrupavimą. Jaunuolių grupėje stipriausias gimnastas buvo Viktoras Surpikas.

Lietuvos lauko teniso pirmenybėse Klaipėdoje dalyvavo 16 moterų ir 23 vyrų, kurių tarpe buvo 8 merginų ir 6 vaikinai. Priegaulio atstovai betgi nestengė parodyti rimtensio pasipriešinimo veteranams. Auksą medalį moterų vietoje laimėjo praėjusių metų čempionė vilnietė A. Vaitkienė, kaunietė Nijolė Gudavičienė išeivius 2-6, 6-4, 8-6. Baiginiame moterų dvejetos susitikime laimėtojomis tapo vilnietės A. Vaitkienės ir Audronės Kalvelytės, nugalėjusios kaunietes N. Gudavičienės ir B. Sližytę 5-7, 6-3, 6-1. Pirmenybių eigą sujaukė netikėtai vilnietė V. Mažeikienė pasitraukimas paskutinę dieną. Dėl jo be kovos vyrų čempionu tapo pripažintas kaunietis Gracijus Remeikis, mišraus dvejetos — N. Gudavičienė ir G. Remeikis.

AL GARBENS
REAL ESTATE LTD.
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys
Telefonai: 536-2738 ir 536-2664
1611 BLOOR ST. WEST

ALHAMBRA — ARTI LIETUVIŲ NAMŲ, atskiras plytų namas, 14 kambarių; 5 kambariai pirmame augšte, plus 4 butai nuomoti, geros pajamos, geras butas savininkui, garažas. Kaina nužeminta.

BLOOR-SHAVER, 3-ju miegamųjų vienaauštis, gražiu plytų; 50 pėdų sklypas, daržas su uogom ir vaismedžiais; visur kilimai, didelė, moderni virtuvė 20x10; platus privatus įvažiavimas, prijungtas garažas; namas išmokėtas; prašoma kaina \$73.000.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI
Vakarais skambinkite į namus
A. Garbenis 489-1543

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiam **PARAMA**
TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

MOKA: 8½% už 1 m. term. dep. 8½% už pensijų ir namų planą 7½% speciali taup. sąsk. 7% už taupymo s-tas 6% už čekių s-tas (dep.)

IMA: 9½% už asm. paskolas 9¼% už mortgičius

AKTYVAI virš 20 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santsaupydyje, bet neadaugiu \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — pinigines perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniai, antradieniai ir trečiadieniai — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniai ir penktadieniai — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniai — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniai uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario
Telefonai: **532-8723** ir **532-1149** M6P 1A6

ED. KONDRATAS, siuvėjas
1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9
Tel. 533-5454

Lietuviška "Real Estate" įstaiga St. Petersburg, Floridoje
ANGELĖ E. KARNIENĖ Broker • Realtor Notary Public
Residencijos - moteliai - sklypai Dauglubičiai (kondominiumai) Nuomojami patarnavimas
3701 Gulf Blvd., St. Petersburg Beach, Florida, 33706
Telefonas (813) 360-2448 • vakare (813) 345-2738

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 762-7775
2239 Bloor Street West Parduodami kailiniai opsiastai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Lietuviška maisto krautuvė **EUROPEAN MEAT & DELICATESSEN**
2899 Bloor St. W., prie Prince Edward
Tel. 233-9783 **NAUJI LIETUVIAI SAVININKAI**

AUTORITE SALES & SERVICE 1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE 296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
* Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical Fitness Certification) * Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. * Visi automobilių mechaniniai * taisymai. * Sūginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F. * GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETIT

kis, vyrų dvejetos — G. Remeikis ir S. Labanaukas. Visi yra pasipiktinę sportišku V. Mažeikos elgesiu, dvejetos kovose be partnerio palikušiu G. Bražena, sutrukdžiusiu net tris baigmines rungtis. Lietuvos teniso federacijai vilnietį sporto meistrą V. Mažeiką siūloma deramai įvertinti.

GOLFO ŽINIOS
Georgian Bay atviras vasarotojų golfo turnyras buvo labai sėkmingas — dalyvavo 45 golfinkai. Prieinamoji taurė ir šiais metais atiteko su sunkios kovos D. Laurinavičiui. Antros vietos taurę laimėjo B. Sergautis, trečios — V. Balsys. Moterų grupės pirmos vietos dovaną iškovojė I. Kymantienė, antros vietos — G. Kuchalskienė, trečios — J. Paukštienė. Visos minėtos dovanos buvo skirtomos pagal išlyginamųjų smūgių sistemą. Premija už dviem smūgiais artčiausiai viliavilės ant 9-tos skylės laimėjo V. Sergautis, o ant 18-tos su vienu — Simkus.

Kadangi kursas gerokai pasunkintas, daug labai gerų rezultatų ir nebuvo. Geriausio golfinko dovaną su 77 laimėjo P. Paukštys. E. K.

Šypsenos
Melagių pokalbis
— Mano tėvas pastatė tokią augštą daržinę, kad vištos, užskrudusios ant stogo, pradėjo lesti žvaigždės.
— Tai niekis, — pastebėjo antras. — Mano tėvas grėžė šulinį, ir kai ištraukė grąžtą, tai pro skylę išgirdo japono balsą: "Ei, tu man koją perdurei!"
Pasikalbėjimas
— Buvai pas dantistą? Ištraukė dantį?
— Ne tik dantį, bet ir 20-dolerių.
Būsimas pirklys
— Seneli, kada tapai seneliu?
— Kai tu užgimei, Juozuk.
— Jeigu ne aš, tai tu nebūtom seneliu?
— Tai tiesa.
— Tai ką tu man duosi už tai, seneli?
Parinko Pr. Aš.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas
999 College St., Toronto, Ont. • Tel. 532-3400 M6H 1A8

AKTYVAI — virš 14 milijonų

KASOS VALANDOS: MOKA UŽ: Pirmadieniai 10-3 term. indėlius 1 metų 8½% Antrodieniais 10-3 pensijų ir namų s-tas 8½% Trečiadieniai uždaryta taupomasis s-tas 7% Keturtdieniais 10-8 depozitų-čekių s-tas 6% Penktadieniai 10-8 DUODA PASKOLAS: asmenines 9½% Šeštadieniai 9-1 nckiln. turto 9¼% Sekmdieniais 9.30-1 investacines 10%

Skyrius ANAPILYJE veikia sekmdieniais — 9.30 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santsaupydyd iki \$2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atveju — iki \$10,000. Parduodamo "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaidos. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

LIETUVIO SAVINIKŲ VAISTINĖ **MARGIS DRUG STORE**
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS. VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. Pritrysę specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbaltis

PROGRESS REAL ESTATE LTD. REALTOR 1072 Bloor St. W.
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus **A. Bliūdžius**
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

Simons TELEVISION Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS
2385 Dundas St. W., Toronto Tel. 532-8772
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.
Nuomojam, taisom, parduodam televizijas, "stereo" aparatus, lietuviškas plokšteles ir suvenyrus.

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.) Toronto, Ont., M6R 1V5 FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

Lietuviška maisto gaminių krautuvė **PARKSIDE MEAT MARKET**
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario Telefonas 535-1258
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas (1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus. • Savininkai: **A. Paškevičius** ir **J. Tamošiūnas**

Optical Studio
OKULISTAS R. SCHMID
Naujas adresas:
1586 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A7 (prieš Lietuvių Namus)
Tel. 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses)

TORONTONT

Anapilio žinios

— Rugsėjo 28 d. palaidotas a. a. Stasys Saldžiūnas, 62 m. amžiaus. Vėlonis gyveno Kitchenerio kur, dalyvaujant šios parapijos kunigui, iš Sv. Marijos šventovės vėlonis buvo palaidotas Sv. Jono lietuvių kapinėse. Vėlonis testamentu dalį turto paliko Lietuvos Kankinių parapijai.

— Rugsėjo 29 d. šv. Jono lietuvių kapinėse palaidotas a. a. Petras Liorantas, 86 m. amžiaus.

— Wasagoje pamaldos sekmadieniais 10 ir 11 v.

— Tradicinė lietuvių maldininkų kelionė į Midlandą įvyks rugsėjo 17, sekmadienį.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Šis penktadienis rugsėjo 1, mėnesio pirmasis. Seneliai ir ligoniniai lankomi su sakramentais.

— Ateinantį sekmadienį, rugsėjo 3, mėnesio pirmasis. Antrioji rinkliava bus daroma parapijos skolos mažinti.

— Pradedant antruoju rugsėjo sekmadieniu, 10 d., sekmadienio vakarais Mišios vėl bus laikomos 7 v. vakaro.

— Susituokė rugsėjo 26 d.: Gintaras-Tomas Dalinda su Aušra-Marija Vaitkute, Viktoras Juškevičius su Kristina Augėnaitė, Jean Jacques Simon su Angele-Brone Salvaityte.

— Ruošiasi tuoktis Juozas Grogonis su Dana Hreiniuk.

— A. a. Petras Liorantas, 83 m., palaidotas iš mūsų šventovės rugsėjo 29 d. Sv. Jono lietuvių kapinėse. Gili užuojauta dukrai Eugenijai Kripienei ir sūnui Vitui su šeima.

— Mūsų stovyklavietėje, užbaigiant vasaros sezoną, rugsėjo 3 d., sekmadienį, Mišios 11 v. r.

— Šį sekmadienį, rugsėjo 3, pirmoji "Fabjolės" repetitija — 5 v. p. p. Prisikėlimo parapijos patalpose. Laiko nedaug, reikės gerai padirbėti, kad žiūrovai pajustų pirmosios krikščionybės gyvenimą. Salė užsakyta, dekoracijos pradamos piešti. Labai prašoma įsijungti į naujosios aktorijos kviečia kun. B. Pacevičius.

— Dėkojame E. Spudui už \$100 auką parapijai.

— Mišios: šeštadienį 8 v. už Meškauškų ir Gudaičių mirusius, užpr. M. S. Meškauškai, 8:30 už vysk. Vincentą Padolski, užpr. J. Smolskienė, 9 v. už Bronislavą ir Steponą, užpr. N. Pečiulytė, 9:20 Gvyvojo Rožinio intencija, užpr. valdyba; sekmadienį 8 v. už Edvardą Stankaitį, užpr. A. J. Rakauskai, 9 v. už Juozą ir Kotryną Taujienius, užpr. A. Ledienė, 10 v. už Aleksandrą Makauską, užpr. L. Kupstienė, 11:30 už parapiją, 10:45 tretininkų intencija, užpr. tretininkės, 8:30 v. v. už Lietuvos karius, užpr. Z. Dobilas.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

Lietuvių Namų žinios

— LN per fondą "Labdara" paskyrė \$521 apmokėti vieno mokinio kelionę į Vasario 16 gimnaziją Vokietijoje, Romo Kalantos skautų vyčių būriui — \$200. Iki šiol per 1978 m. LN ir fondas "Labdara" paskyrė aukų lietuviškoms organizacijoms bei asmenims \$5630.

— Lietuviškos organizacijos, kurios numato naudotis LN patalpomis, prašomos neatidėliojant savo pareigavimus pateikti rašius, nurodant tikslią laiką ir kurios patalpos reikalingos.

— Toronto lietuvių teatras "Aitvaras" praneša, kad vaidinimo repeticijos vyksta LN antradieniais, 6-10 v. v. "Aitvaro" vadovė kviečia visus, besidomiančius scenos menu, įsijungti, ypač jaunima. Informacija gaunama tel. 533-9030

— Rugsėjo 19 d. Toronte mirė LN narys Edmundas Bičiūnas.

— LN reikalingas rudens-žiemos sezonui drabužinės prižiūrėtojas. Geras atlyginimas. Suinteresuoti prašomi kreiptis pas LN vedėją.

— Pr. sekmadienį LN svečių knygoje pasirašė: J. Menkelūnas, Karakas, Venecuela, A. Jaras, D. Britanijos Liet. S-gos pirm., V. Aleknavičius, Anglija, P. Budzeika, Suvalkų trikampis, Ch. ir Mrs. Rimkus, III, JAV, J. Kvietys, Dayton, Ohio, W. A. Copyk, Buffalo, N. Y., S. Zatorskienė, Windsor, S. Radvilienė, Port Colborne.

Dr. Stasiui Pacevičiui padaryta operacija šv. Juozapo ligoninėje

— "TZ" redakcijai lankėsi Vladas Juška iš Brooks, Man. Išsitarnavęs pensiją Kanados geležinkelio bendrovėje, dabar gali laisvai ir nemokamai važinėti po Kanadą. Neseniai su savo šeima bei sūnumis lankėsi okup. Lietuvoje, kur per 5 dienas daug ką pamatė bei aplankė.

— "TZ" redakcijai lankėsi Vladas Juška iš Brooks, Man. Išsitarnavęs pensiją Kanados geležinkelio bendrovėje, dabar gali laisvai ir nemokamai važinėti po Kanadą. Neseniai su savo šeima bei sūnumis lankėsi okup. Lietuvoje, kur per 5 dienas daug ką pamatė bei aplankė.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

— Lietuvos Kankinių šventovės šatybai aukojo \$500 (2000); V. J. Plečkaičiai; \$50: V. Skrinskas. Geradariam nuširdi padėka.

— Sveikinimai Gintarui Dalindai ir Aušrai Vaitkutei, sukūrusiems lietuvišką šeimą.

— Pamaldos šeštadienį, 9 v. r., už a. a. Pauliną Augėnienę; sekmadienį, 10 v. r., už a. a. Teresę Paulionienę, 11 v. už Lietuvos karo mokyklos 19-tos laidos mirusius ar žuvusius karius.

BALTIC SAGA

• SIDABRO, AUKSO IR PLATINOS MEDALIAI NUO 1 IKI 10
• Kiekvienas sveria po 30 gramų ir yra 40 mm dydžio.

1. Nepriklausomos Estijos, Latvijos ir Lietuvos herbas.
2. Nelemtoji Hitlerio ir Stalino sutartis, nuvedusi į Estijos, Latvijos ir Lietuvos okupaciją bei su-naikinimą. Jų nepriklausomybė ir laisvė turi būti atstatyta.
3. Viena Estijos, Latvijos ir Lietuvos istorijos naktis. Masiniai tremimai 1941 m. birželio 13-14 d.d.
4. Ginkluotas Estijos, Latvijos ir Lietuvos laisvės kovotojų pasipriešinimas 1940-1952.

5. Jungtinių Tautų žmogaus teisių deklaracija skirta visom tautom. Estai, latviai ir lietuviai taip pat turi teisę į savo kraštą, kalbą ir nepriklausomybę.
6. "Mirties šukos" nekartą perėjo per Estiją, Latviją ir Lietuvą. Vis dėlto nebuvo abejonės kurio pusėje teisė. Baltijos valstybės turėtų būti suvernios, nepriklausomos". (Winstonas Churchillis 1950)
7. Trisdešimt metų tremties 1944-1974. Jau trisdešimt metų, kai vienas dešimtadalis visų estų, latvių ir lietuvių yra tremtyje. Jų kraštas yra vis okupuotas ir užvaldytas žiaurios šiandieninio imperialistinio kolonizmo jėgos.
8. Latvių dainų šventė. 100 metų. Laisvė. Savivalda. Nepriklausomybė.
9. Eglė, beržas, ąžuolas.
10. Mikalojus Konstantinas Čiurlionis — lietuvių dailininkas ir kompozitorius.

Senosios kainos tik ribotam laikui!
Už 99.9% sidabro — \$ 26.50 — JAV Ontario gyventojai turi pridėti 4% pardavimo mokesčio.
22 karatų aukso — \$308.00 — JAV
\$338.00 — Kanados

Rašykite čekius arba pašto perlaidas Balticoin vardu ir siųskite:
Balticoin, 148 Duke St., Hamilton, Ont., Canada L8P 1X7

Eimutis J. Birgiolas, dantų gydytojas, priima pacientus, susitarus telefonu

2299 Dundas St. W., suite 203, (Roncesvalles-Bloor rajonas) Toronto, Ontario

Telefonas 531-4633

"Moteriš", lietuvių moterų žurnalas, leidžiamas KLK Moterų Dr-jos centro valdybos, iš-eina kas du mėnesiai. Redaguoja Nora Kulpavičienė, talkina kolektive. Administruoja Bronė Pabedinskienė. Gegužės-birželio numerį rašo: M. Kurbokienė apie M. Piaseckaitę-Sla-peliene, A. Dumbrienė apie lie-tuvę katalikę visuomeninę veikloje, M. Vilkauja apie gėles mūsų poezijoje, P. Gaučys apie šeimą ir moterį dabartinėje Ki-nijoje. Yra įvairūs kronikiniai skyriai, gausiai iliustruoti.

Liepos-rugsėjo "Moteriš" numerį E. Tyruolis rašo apie lietuvių Adomo Janksto poezi-joje, P. Gaučys apie išlaisvintas moteris, A. Vaisiūnienė apie lie-tuves moteris Venecueloje, G. Krivickienė apie kelionę po Euro-pą.

Vyriausiam "The Toronto Sun" dienraščio redaktoriui P. Worthingtonui ir jo leideiui D. Creightonui federacinė vyriausybė išskėlė bylą teisme už paskelbimą slapto dokumento apie sovietinius šnipus Kanadoje, nors tas dokumentas jau anksčiau buvo cituojamas CTV televizijos programoje. Kaltinamiesiems remti sudarytas specialus komitetas, kuris rengia protes-tant manifestacijas prieš spaudos laisvės varžymą. Tokia manifes-tacija vėl rengiama rugsėjo 21, ketvirtadienį, 7 v.v., prie senosios Toronto rotušės. Ren-gėjai kviečia joje dalyvauti ir lietuvius. Be to, minėtasis ko-mitetas renka parašus po at-tinkama peticija Kanados prem-jerui. Norintieji šioje akcijoje dalyvauti prašomi kreiptis: Committee in Support of Peter Worthington and Freedom of Information, P.O. Box 843, Station "F", Toronto, Ont. M4Y 2N7.

P A D Ė K A
Palieta nelaimingo atsitikimo, su-laukiau daug raminančių žodžių, kurie palengvino mano skausmą. Nuširdžiai dėkoju visiem lankiu-siem mane ligoninėje, namuose, pak-skaminiu telefonu ir atsiuntusi-ems laišku.

Nuširdi padėka: kun. Eugenijui Jurgučui, OFM, S. V. Aušrotams, Em. Bartkieniui, J. Dauniui, O. S. Goštelams, J. Grigaičiui, A. Luko-sienui, A. Kalutkieniui, A. Kazlauskienui, A. M. Kančiatemiui, E. Ke-mežienui, J. Smolskienui, A. Stul-gienei, S. Šlapšienei ir mano duk-roms Onutei ir Sofijai, kurios visą našta per du mėnesius turėjo pa-kelti.

Visiems nuširdžiausias ačiū.
S. Olekienė